norge

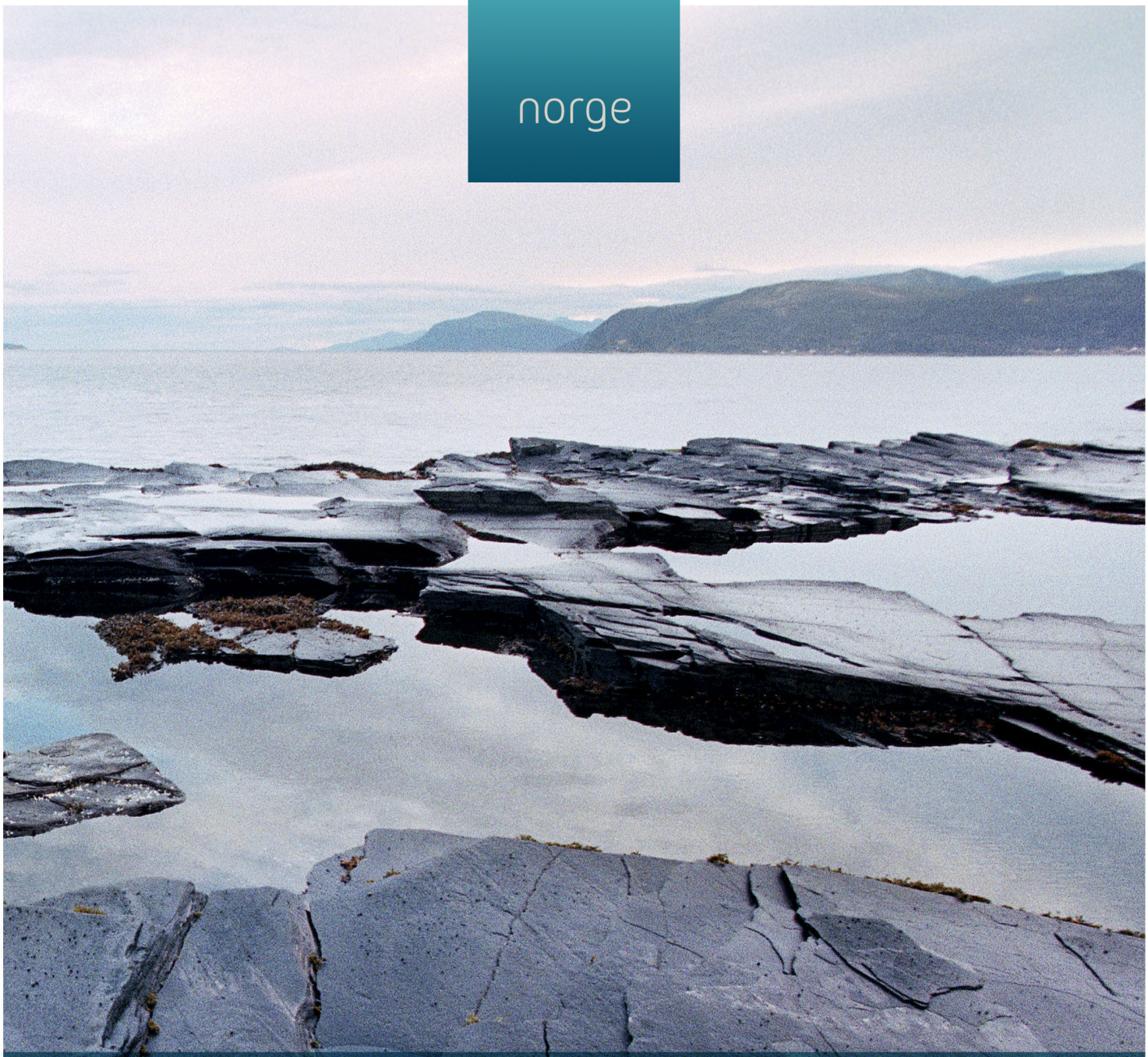

Vurderende rapport

Hundreårsmarkeringen 2005

Utenlandsprogrammet
Utenriksdepartementets jubileum

UTENRIKSDEPARTEMENTET

Utgitt av: Utenriksdepartementet
www.utenriksdepartementet.no

Publikasjonsnummer: E-802
Opplag: 200
ISBN 82-7177-795-5
Trykk: Utenriksdepartementet 04/2006
Omslagsfoto: Guri Dahl

Vurderende rapport

Hundreårsmarkeringen

Utenlandsprogrammet

Utenriksdepartementets jubileum

Tove Gravdal, 2006

Innhold

Innledning 7
Sammendrag 7
Del 1: Bakgrunn og historikk 9
Et profileringsår 10
2002 - 2004: Planleggingsfasen 10
Omdømmearbeidet 12
Utenriksdepartementets jubileum 13
Budsjettrammer 13
2005: Gjennomføring 14
Del 2: Vurderinger og anbefalinger 19
11 prioriterte land 20
Tre temaer - fokusering 20
Nye kontakter og større nettverk 22
USA/Washington 22
USA/New York 22
Designutstillingen Extreme North 23
Jazzklubben Blå i seks byer 23
Frankrike 23
Storbritannia 23
Synliggjøring av Norge og norsk politikk 24
Effekt på annet utenrikspolitisk arbeid 24
Mediedekning 26
Kongehusets deltakelse 27
Profileringsverktøy 27
Rapportering 28
Nettsider 28
Organisering 29
Avgrenset prosjekt: UDs jubileum 30
Samarbeidserfaringer 31
Mellom UDs avdelinger 31
Mellom UD hjemme og ute 31
Selskapet Hundreårsmarkeringen Norge 2005 AS 32
Mediehåndtering 34
Langsiktige vs kortsiktige hensyn 34
Gode resultater 34
Kontaktutvalget 35
Innovasjon Norge 35
Kulturinstitusjoner 35
Norsk-tyske forbindelser 36
Bra og mindre bra 39
Ikke alt var vellykket 39
Barns rettigheter 39
Oppsummering 40
Appendix: Oversikt over de viktigste arrangementene 41
Fredsseminarer 42
Noen andre seminarer 45
Vandreutstillinger 45

Utvalgte begivenheter land for land 47
Sverige 47
Sverige/ Danmark 48
Danmark 48
Island 49
Finland 49
Storbritannia 50
Frankrike 52
Tyskland 53
Russland 55
USA 57
Sør-Afrika 60
Japan 61
Kina 62
India 64
Øvrige land (andre enn 11+2-landene) 65
Belgia 65
Italia 65
Estland 65
Latvia 65
Ukraina 65
Guatemala 65
Nicaragua 66
Canada 66
Thailand 66
Angola 66
Utenriksdepartementets jubileum 67
Bok 67
Utstilling 67
Støtte til TV-produksjoner 67
Kong Haakon og dronning Maud 67
Tre menn og et glansbilde 67
DVD-produksjon om norsk jazz og elektronika 67

Innledning

Dette er en vurderende rapport av Utenriksdepartementets aktiviteter under Hundreårsmarkeringen av Norges selvstendighet i 2005. Rapporten sammenfatter erfaringer gjort i UD og av sentrale samarbeidspartnere. I tillegg inneholder den vurderinger av hva som kunne vært gjort annerledes og hva som kan endres i fremtidige prosjekter av samme type.

Rapporten tar opp om utenlandsprogrammet i 2005 bidro til å gjøre Norge mer synlig i utlandet, om det bidro til medieprofilering og til nettverksbygging. Den ser på om presse-, kultur- og informasjonsarbeidet (PKI-arbeidet) ved de norske ambassadene ble mer målrettet. Valg av temaer, arbeidsform, organisering og samarbeidsformer blir også vurdert.

I tillegg oppsummerer rapporten erfaringer med kongefamiliens besøk i utlandet i 2005 og med nye, internettbaserte profileringsverktøy. Også erfaringen med UDs eget jubileum og med noen enkeltprosjekter i utlandet er tatt med.

Rapporten er delt i to. Første del er beskrivende. Den er en gjennomgang av hendelser og bakgrunnen for prioriteringer i UD. Del to oppsummerer erfaringene og inneholder vurderinger av valgene som ble gjort.

Rapporten bygger på UDs arkiver om Hundreårsmarkeringen i perioden februar 2002 - desember 2005, samt rapporter om 2005-prosjektet fra utestasjonene. I tillegg er rapporten skrevet med grunnlag i intervjuer med 56 personer, de fleste av dem i UD. 20 av de intervjuede samarbeidet med UD om Hundreårsmarkeringen eller om delprosjekter.

Sammendrag

Utenriksdepartementet gjennomførte mellom 800 og 1000 prosjekter i utlandet i forbindelse med Hundreårsmarkeringen i 2005. I tillegg markerte UD sitt eget hundreårsjubileum med å gi ut en bok og å lage en utstilling om UD i egne lokaler.

- Prosjektet var vellykket. Enkelttiltakene var stort sett vellykkede.
- Utenlandsprogrammet bidro til et mer målrettet PKI-arbeid ved ambassadene.
- I flere land ble PKI-arbeidet og annet utenrikspolitisk arbeid mer samordnet.
- Prosjektet styrket utestasjonenes nettverk og utvidet kontakten mellom norske og utenlandske miljøer.
- Valg av tre hovedtemaer for markeringen fungerte bra som rettesnor for utestasjonene.
- Prosjektet var komplisert å gjennomføre, delvis på grunn av måten arbeidet var organisert på.
- Markeringen i Norge og i utlandet kunne ha vært bedre samordnet.
- Prosjektet kunne ha vært bedre forankret i UD.

Del 1: Bakgrunn og historikk

Et profileringsår

I rapporten ”Oppbrudd og fornyelse. Norsk utenrikskulturell politikk” fra januar 2000, anbefalte det såkalte Rudeng-utvalget å bruke Hundreårsmarkeringen til en internasjonal relansering av Norge. I rapporten står det at ”markeringen kan benyttes som en anledning til å vise hva Norge som nasjon akter å bruke sin handlefrihet til”. Rudeng-rapporten skisserte en handlingsplan for det som ble kalt ”utenrikskulturell virksomhet”. Den viste til at andre land bruker ”mer eller mindre tilfeldig valgte begivenheter som et utgangspunkt for nasjonale løft med internasjonale ringvirkninger”.

I august 2001 la den daværende Stoltenberg-regjeringen frem en handlingsplan for kultursamarbeidet med utlandet. I den heter det at ”nasjonaljubileet [i 2005] vil utgjøre en naturlig milepæl i oppgraderingen av Norges utenrikskulturelle virksomhet”. Bondevik-regjeringen som overtok i oktober 2001, ga sin tilslutning til handlingsplanen. Den la grunnlaget for Utenriksdepartementets arbeid med å markere Norges 100 år som selvstendig nasjon.

En annen begrunnelse for UDs markering lå i Bondevik-regjeringens europapolitiske plattform, der det står at ”Regjeringen vil bidra til at nasjonaljubiléet i 2005 markeres i utlandet på en måte som også markerer Norges vilje til internasjonalt engasjement.”

Stortinget etablerte i 1998 Selskapet Tusenårsskiftet - Norge 2000 AS. Etter tusenårsfeiringen skiftet det navn til Hundreårsmarkeringen Norge 2005 AS. Kirke- og Kulturdepartementet (KKD) er selskapets eier. Stortinget ga selskapet i oppdrag å forberede og gjennomføre markeringen av hundreårsjubileet for unionsoppløsningen med Norge som virkeområde.

Utenriksdepartementet har det konstitusjonelle ansvar for Norgesprofilering i utlandet. Tidlig i 2002 hadde selskapet Norge 2005 og PKI-avdelingen i UD sine første møter for å diskutere samarbeid og koordinering av tiltak.

2002 - 2004: Planleggingsfasen

I februar 2002 utarbeidet UDs øverste embedsperson, utenriksråden, en plan for 2005 som la opp til markeringer i de 13 landene som først anerkjente Norge som uavhengig stat. I tillegg foreslo han en jubileumsbok og utstilling for å markere UDs eget 100-årsjubileum.

I mars 2002 oppsummerte PKI reaksjonene på utenriksrådens forslag med gå inn for det som senere ble kalt utenlandsprogrammet, altså arrangementer i utlandet for å markere jubileet i 2005. Samtidig etterlyste PKI økte bevilgninger og en formell struktur for samordning av tiltak i og med at markeringen ville involvere en rekke institusjoner.

To måneder senere fastslo PKI at ”alle konkrete prosjekter i forbindelse med 2005-markeringen skal skje innenfor eksisterende budsjettrammer. Det vil derfor skje en ”2005-fokusering” innenfor den regulære virksomheten”. Dette kom som svar på et spørsmål fra den politiske ledelsen og var resultat av signaler fra samme hold om at markeringen ikke ville tilgodeses med ekstra midler. Omtrent samtidig opprettet PKI en arbeidsgruppe for 2005, der selskapet Norge 2005 deltok.

I slutten av juni 2002 gikk det ut instruks til utestasjonene om å levere inn forslag til tiltak, arrangementer og prosjekter i 2005. På bakgrunn av tilbakemeldingene utenfra presenterte UD en strategi for markeringen 29. oktober 2002. Gjennom flere måneder ble strategien bearbeidet. Flere avdelinger i departementet deltok i en diskusjon om temaer og hvilke land som skulle prioriteres for markeringen.

I mars 2003 forelå beslutningen om å fokusere på tre temaer i utenlandsprogrammet:

Norge - en partner for fred og utvikling
Norge som ressursnasjon
Det moderne Norge

Etter mye diskusjon om prioriterte land, konkluderte UD i juni 2003 med å satse på markeringer i følgende **11 land: Sverige, Danmark, Tyskland, Russland, Storbritannia, Frankrike, USA, Japan, Kina, India og Sør-Afrika.**

Fra sommeren 2003 begynte de konkrete tiltakene for alvor å ta form. Utestasjonene fikk i oppdrag å tilpasse de tre temaområdene lokalt. Det var første gang UD sentralt la slike tematiske føringer for PKI-arbeidet ved ambassadene.

I Finland og Island ble det også lagt opp til betydelige arrangementer på grunn av landenes nærhet til Norge. Også utestasjonene i de baltiske statene, Canada, Spania, Thailand, Brasil og flere andre land la opp til markeringer i samarbeid med PKI i Oslo.

Sommeren 2002 var det blitt etablert et Kontaktforum ved Statsministerens kontor med deltagelse fra Slottet, Stortinget, Utenriksdepartementet og Kultur- og kirkedepartementet. Kontaktforumets viktigste oppgave var å koordinere deltagelsen fra Kongehusets og Regjeringens medlemmer på ulike arrangementer i 2005.

PKI i Oslo, og enkelte utestasjoner, hadde jevnlig kontakt med Norge 2005. Utgangspunktet var å gjennomføre et felles prosjekt, men markeringen i Norge og i utlandet utviklet seg til to parallelle programmer. Ett unntak var Sverige, der ambassaden og Norge 2005 samarbeidet nært.

7. juni 2004, 99 år etter at Stortinget vedtok å oppløse unionen med Sverige, ble det endelige programmet for Hundreårsmarkeringen både i Norge og i utlandet presentert av statsminister, utenriksminister og lederen av selskapet Norge 2005 på en pressekonferanse i Oslo. "Hundreårsmarkeringens mål i utlandet er å gjøre Norge mer synlig og å oppdatere "norgesbildene"," sa daværende utenriksminister Jan Petersen på denne lanseringen.

UD var svært bevisst på at Hundreårsmarkeringen skulle brukes til en modernisering av PKI-arbeidets kjerneområder. Den skulle også brukes til å styrke koblingen mellom tradisjonell politisk tenkning og satsingen på kultur. På mange måter ansporet Hundreårsmarkeringen UD til et nybrottsarbeid innen flere områder:

- Større integrering av kultur og politikk
- Sterkere føringer for temavalg i kultursatsingen
- Bruk av felles designprofil for arrangementer ved alle utenriksstasjoner
- Utprøving av system for mer systematisk rapportering om UDs kulturarbeid.

Omdømmearbeidet

Parallelt med planleggingen av Hundreårsmarkeringen, la UD i sitt PKI-arbeid mer og mer vekt på "public diplomacy", som på norsk kalles breddediplomati, og som er en viktig arbeidsform i det stadig mer prioriterte omdømmearbeidet. Foreign Policy Center i London presenterte i juni 2003 en rapport med forslag til strategi for Norges breddediplomati. Også denne rapporten anbefalte å bruke 2005 til et mer målrettet arbeid for å styrke Norges omdømme i utlandet.

"Public diplomacy dreier seg om hvordan en moderne utenrikstjeneste kan kommunisere med et bredt spekter av offisielle og ikke-offisielle aktører, institusjoner og interessegrupper i utlandet og invitere dem til dialog og samhandling, der dette er hensiktsmessig", heter det i UDs egen definisjon av begrepet.

Som ledd i omdømmearbeidet lanserte UD i 2003 Norgesportalen på Internett. Det vil si at alle utestasjonenes nettsider fikk felles design og mal for innhold. Sommeren 2004 etablerte PKI en ny seksjon for Norgesprofilering og webinformasjon. Den første store oppgaven for seksjonen var å utarbeide en felles profil, eller felles logo, for alle UD-arrangementer ute og hjemme. Det har UD aldri før hatt. Man har nøyd seg med den offisielle logoen med riksløven mot blå bakgrunn. I tillegg er det blitt laget egne logoer for spesielle arrangementer.

Riktignok ble et felles visuelt uttrykk for arrangementer i utlandet utarbeidet i Prosjekt Norgesprofil (1990-1996) i forbindelse med vinter-OL på Lillehammer. Men denne profilen var ikke UDs egen, den ble delt av flere institusjoner.

I februar 2004 hadde Norge 2005 presentert en logo for Hundreårsmarkeringen i Kontaktutvalget. Den opprinnelige tanken var at både utenlandsprogrammet og programmet i Norge skulle bruke samme logo. UD bestemte seg for ikke å bruke logoen fra Norge 2005. Men UD skulle heller ikke lage en egen logo for Hundreårsmarkeringen.

Målet var å lage UDs nye, felles profil ferdig til Hundreårsmarkeringen, selv om den ikke ble laget kun for 2005-markeringer. Det gikk ikke helt. Den nye designen for arrangementslogoer var klar i januar/februar 2005. En designmanual ble lagt ut på UDs intranett.

I mai 2004 nedsatte UD et omdømmeutvalg med mandat til å utarbeide forslag til hvordan Norge skal profileres i utlandet. Utvalgets rapport var ferdig 15. mars 2006. Hundreårsmarkeringen var dermed ledd i et arbeid som ble stadig viktigere frem mot 2005, og som fortsetter også etter at 1905-jubileet er over.

Utenriksdepartementets jubileum

Norges utenriksdepartement ble etablert i 1905. I mai 2002 ble en gruppe ledet av tidligere utenriksminister Bjørn Tore Godal nedsatt for å lede arbeidet med markeringen av UDs eget jubileum. Gruppen planla tre ting; en bok om UDs 100-årige historie, en permanent utstilling om departementet og støtte til TV-produksjoner.

Gjennomføring av bokprosjektet og utstillingen ble lagt ut på anbud. Forsker ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) Iver Neumann, fikk oppdraget med å skrive boken. Det gjorde han i samarbeid med Hallvard Leira.

Utstillingen ble bestemt plassert i lokalene rett ved hovedinngangen i UD. Oppdraget med å lage utstillingen gikk først til Design Nerli på Lillehammer. I 2004 ble oppdraget overtatt av Mediafarm i Stavanger. Godal-gruppen valgte å gjøre et interaktivt spill til en viktig del av utstillingen, med tanke at den kunne brukes av skoleklasser.

TV-prosjektet resulterte i to produksjoner, programmet ”Haakon og Maud” som ble laget av Nordisk Film for TV2, og en serie på tre programmer, ”Tre menn og et glansbilde”, laget av NRKs faktaavdeling.

Budsjettrammer

UD brukte nesten 50 millioner kroner på utenlandsprogrammet og sin egen jubileumsmarkering i årene 2003-2005. Disse midlene ble i hovedsak tatt av det ordinære PKI-budsjettet, med unntak av en såkalt ekstraordinær ”profilpott” på 15 millioner kroner som ble bevilget for 2005. Men denne ekstrasummen må sees i lys av at PKI-budsjettet ble kuttet med 13,7 millioner kroner fra ordinært budsjett i 2004 til 2005.

Pengebruken fordelte seg slik:

Utenlandsprogrammet:	31,27 millioner kroner (2003-2005)
Kultursamarbeid i sør (Kina, India, Sør-Afrika og utstilling):	6,5 millioner kroner (2003-2005)
Permanent utstilling i UD:	6,8 millioner kroner (2003-2005)
Bok om UDs historie:	3,215 millioner kroner (2004-2005)
Støtte til TV-produksjoner:	1,3 millioner kroner
Totalt:	**49,085 millioner kroner**

I tillegg fikk 18 prosjekter i utenlandsprogrammet støtte med tilsammen 5 millioner kroner fra selskapet Norge 2005. Utestasjonene og andre prosjektansvarlige samlet også inn betydelige sponsormidler. Det finnes ingen oversikt over hvor stor sponsorstøtten var.

2005: Gjennomføring

Mange av arrangementene i 2005 ville ha funnet sted også uten Hundreårsmarkeringen, men en god del var unike for dette året. Felles for alle arrangementer var at ambassadene i invitasjoner, programmer og omtaler knyttet begivenhetene til at Norge i 2005 markerte 100 års selvstendighet.

Utestasjonene brukte i 2005 det meste av sine PKI-midler på Hundreårsmarkeringen. De fleste arrangementene ble planlagt og gjennomført av ambassadene. Måten å organisere arbeidet på, varierte. I USA engasjerte ambassaden i Washington kulturinstitusjonen Smithsonian til å lage et eget hundreårsprogram. I Paris var arbeidet i mye større grad en videreføring av det PKI-arbeidet som normalt drives av ambassaden.

De mest omfattende programmene ble gjennomført i Sverige og USA. I denne oversikten er det gjort anslag over antall arrangementer. Ambassadene har beregnet antall arrangementer ulikt, så tallene er ikke nødvendigvis sammenlignbare. Men oversikten gir en indikasjon på aktivitetsnivået.

Sverige:	70[1]
USA:	254[2]
Danmark:	59[3]
Frankrike:	25[4]
Tyskland:	100[5]
Storbritannia:	100[6]
Russland:	103[7]
Japan:	68[8]
Kina:	ca 30[9]
India:	8[10]
Sør-Afrika:	7[11]
Finland:	38[12]
Island:	30[13]
TOTALT	**ca 892**

1 Nasjonale prosjekter innen politikk, næringsliv og kultur som ambassaden tok initiativ til eller deltok i. Nesten alle var spesielle for Hundreårsmarkeringen. I tillegg ble anslagsvis 700-800 arrangementer gjennomført i Sverige uten at ambassaden var involvert.

2 Mange av arrangementene var spesielle for 2005, men oversikten inkluderer blant annet turnéer og utstillinger med norske kunstnere, altså tiltak som finner sted hvert år. I tillegg ble det gjennomført arrangementer i USA uten at ambassaden var involvert.

3 Noen av arrangementene er svært omfattende, som tre store konferanser og en festaften for 1300 i Det kongelige teatret.

4 De prosjektene som ble klart definert som hundreårstiltak. Alt i alt organiserte ambassaden i 2005 rundt 120 kulturtiltak.

5 Store deler av PKI-arrangementene er tatt med. Mange av dem kunne ha funnet sted også i andre år.

6 Samme merknad som for Tyskland (5)

7 Arrangementer i syv byer: 37 i Moskva, 34 i St. Petersburg, 22 i Murmansk, 6 i Petrozavodsk og 6 i Arkhangelsk, samt ett arrangement hver i Poljarnyj og Vladimir. Mange av tiltakene kunne også ha funnet sted uten Hundreårsmarkeringen.

8 Rundt 85 prosent av disse arrangementene hadde funnet sted også uten Hundreårsmarkeringen.

9 Inkluderer flere større seminarer.

10 En utstilling, to turnéer og fem endagstiltak. To av de åtte arrangementene ville ha blitt gjennomført selv om det ikke hadde vært hundreårsmarkering.

11 De fleste var spesielle for 2005.

12 Inkluderer de fleste PKI-arrangementene. Mange var rettet mot Hundreårsmarkeringen.

13 Inkluderer de fleste PKI-arrangementene på Island.

I tillegg gjennomførte andre utenriksstasjoner en lang rekke prosjekter, alt fra norsk-svensk konsert i den ukrainske operaen i Kiev til et norsk-svensk kulturevenement med 450 gjester i Nicaraguas hovedstad Managua. Det er umulig å si hvor mange arrangementer som fant sted utenom de 13 opplistede landene, men antallet ligger mellom 50 og 120. Det betyr at totalt antall arrangementer var rundt 1000.

Anslagsvis 60-70 prosent av arrangementene ville ha funnet sted også uten Hundreårsmarkeringen.

Kongefamiliens medlemmer deltok i arrangementer i Hundreårsmarkeringen i flere land:

Sør-Afrika:	HM Dronningen i februar
Italia:	HKH Kronprinsen i mars
Japan:	HKH Kronprinsen i april
USA:	DDMM Kongen og Dronningen i februar og i september HKH Kronprinsen i oktober
Sverige:	DDMM Kongen og Dronningen og HKH Kronprinsen i september
Storbritannia:	DDMM Kongen og Dronningen og DDKKHH Kronprinsen og Kronprinsessen oktober
Danmark:	DDMM Kongen og Dronningen og HKH Kronprinsen i november

Den svenske kongefamilien besøkte Norge i juni 2005. Det var første gang i Norges nyere historie at kongelige i to land gjennomførte offisielle besøk hos hverandre samme år.

Flere av ministrene i Regjeringen deltok på en rekke arrangementer i utlandet. Det var også besøk av utenlandske politikere i Norge. Fra Tyskland kom president Horst Köhler på offisielt besøk for å overvære Tysklands gave til Norges 100-årsmarkering, en konsert med Gewandthausorchester fra Leipzig. I oktober kom avtroppende forbundskansler Gerhard Schröder til Norge for å delta på åpningen av utstillingen om norsk-tyske forbindelser.

Statsministeren, politisk ledelse i UD og diplomater i seksjonen for fred og forsoning, samt norske fredsforskere deltok på i alt **23 arrangementer** (seminarer, foredrag) om fred som ble avviklet i utlandet som ledd i Hundreårsmarkeringen. (se vedlegg: begivenhetsoversikt).

Innenfor temaet Norge som ressursnasjon ble det avviklet flere konferanser og arrangementer, alt fra et næringslivsseminar med vekt på olje og gass i Angola til Nansen-seminar i Cambridge i Storbritannia om miljøutfordringer i Norskehavet og ved Grønland.

Den største andelen av arrangementer hørte til under det moderne Norge, dersom de klassifiseres i tråd med de tre hovedtemaene for utenlandsprogrammet. Utstillinger, konserter og forestillinger viste frem norsk samtidskunst, ny musikk, design og teknologi.

To vandreutstillinger ble laget spesielt for Hundreårsmarkeringen i utlandet. Den ene handlet om barns rettigheter ("C for Courage"), den andre viste frem det polare Norge. De to enkeltprosjektene som tok mest ressurser og lengst tid å forberede, var utstillingen "Norge-Russland. Naboer gjennom 1000 år" og utstillingen "Ikke bare laks og pølser. Norsk-tyske forbindelser gjennom 100 år".

Hovedaktivitetene i de ulike landene ble lagt til ulike tidspunkter, med vekt på 17. mai, 7. juni og datoene i oktober og november for det enkelte lands anerkjennelse av Norge. Mange av utestasjonene gjennomførte arrangementer i samarbeid med den svenske ambassaden i samme land. Ambassadene støttet og organiserte reiser for utenlandske journalister til Norge i forbindelse med Hundreårsmarkeringen.

Del 2: Vurderinger og anbefalinger

11 prioriterte land

Når UD først valgte å konsentrere Hundreårsmarkeringen om 11 prioriterte land, var Sverige, Danmark, Storbritannia, Tyskland, Frankrike, USA, Russland og Japan naturlige valg. Alle anerkjente Norges selvstendighet i 1905, og de er viktige samarbeidsland for Norge i dag.

I tillegg ville UD ha markeringer i viktige samarbeidsland for Norge i det såkalte sør-området. Kina, India og Sør-Afrika ble plukket ut. I India, der den bilaterale bistanden ble avviklet i 2004, og i Sør-Afrika, der bilateral bistand skal fases ut i 2009, vakte det ingen begeistring på ambassadene at de var med i satsingen. Prosjektet ble oppfattet som en ekstra belastning på ambassader som ikke en gang har en PKI-medarbeider på fulltid. Kina valgte å hekte Hundreårsmarkeringen på stor politisk aktivitet i landet i 2005.

I India snudde den negative stemningen under gjennomføringen av prosjektet. ”All ære til UD for å ha plukket ut India”, fastslår ambassaden i Delhi. I Sør-Afrika var deler av prosjektet vellykket. Ambassaden i Kina mener 2005-markeringen var en suksess.

I Sør-Afrika ble et fredsseminar avlyst etter lang tids forberedelser. Sør-Afrika spiller en viktig rolle som megler og aktør i konfliktløsning i Afrika, og tettere kontakt mellom sørafrikanske og norske fredsmeglere kunne ha fått varige ringvirkninger.

Brasil anerkjente Norge i 1905 og ambassaden i Brasilia ville gjerne satse på Hundreårsmarkeringen. Her har Norge et etablert økonomisk samarbeid, og en synlig kultursatsing i 2005 kunne ha vært naturlig etter statsbesøket til Brasil i 2003. Landet er som India, Sør-Afrika og Kina, en viktig og voksende stormakt. Det var dermed flere gode argumenter for også å gjøre Brasil til et prioritert land.

Men Brasil tilhører ikke det som i UD kalles 03-land, altså såkalte u-land med egen budsjettpost for kultursamarbeid. Av budsjettmessige årsaker var det derfor vanskelig å for eksempel bytte ut Sør-Afrika med Brasil.

Et annet grep kunne ha vært å velge land med store innvandrergrupper i Norge, som Pakistan og Vietnam. Det kunne ha bidratt til å skape prosjekter som bandt sammen markeringen i Norge og i utlandet. Men UD ønsket i 2005 å styrke et allerede etablert kultursamarbeid i sør, og det mest omfattende samarbeidet fantes allerede i India, Kina og Sør-Afrika. Dermed ble Brasil, Pakistan og Vietnam prioritert bort.

Tre temaer - fokusering

Som Rudeng-rapporten la opp til, ble Norges 100 år som selvstendig stat valgt som en knagg eller et påskudd for å fortelle tre utvalgte historier, nemlig at Norge er en fredsnasjon, en ressursnasjon og en moderne nasjon.

Mange i UD forsto ikke at Hundreårsmarkeringen først og fremst var en knagg for de vesentlige historiene. PKI-avdelingen mener at dette ble godt formidlet til resten av UD. Inntrykket er likevel at budskapet ikke hadde sunket inn. Det kan ha å gjøre med at det er første gang UD, i tråd med handlingsplanen fra 2001, har brukt en nasjonal hendelse til et målrettet omdømmearbeid.

Enkelte i UD kan også ha savnet en begrunnelse for de tre valgte temaene gitt den historiske knaggen de tross alt var hektet på. Det første temaet, fred, kunne sees i sammenheng med den fredelige unionsoppløsningen. Det var mindre opplagt med ressurser og det moderne. Historisk sett oppsto det moderne Norge på 1800-tallet, og 1905 gjorde ikke noe fra eller til. Likevel kunne man med enkle grep ha begrunnet temavalgene historisk. Og det uten å gå på bekostning av Hundreårsmarkeringens mål, nemlig å se fremover fremfor å dvele ved historien.

Noen som arbeidet med Hundreårsmarkeringen i PKI hjemme, mener de tre temaene var for generelle, og derfor ikke egnet til å gi et mer fokusert omdømmearbeid. Reaksjonene ute er annerledes. **De fleste mener temaene bidro til å gjøre PKI-arbeidet mer målrettet. Og det moderne var det letteste temaet å håndtere.**

PKI-arbeidet ble mer fokusert, fastslår ambassadene i Stockholm, Delhi, Washington, Beijing, Moskva og København. For Paris' del var temaene i tråd med prioriteringene som allerede lå der for det langsiktige PKI-arbeidet. London, Berlin og Tokyo påpeker at de tre temaene var relevante og at de ble brukt som overskrifter, men at de ikke endret stort. London og Berlin er opptatt av at PKI-arbeidet må være både mottagerstyrt og målrettet i den tøffe konkurransen om folks oppmerksomhet. Tokyo slår fast at i et land som Japan har målrettet arbeid over lang tid alltid vært nødvendig. I Pretoria var det mer et spørsmål om å gjennomføre det man kunne få til, fremfor å fokusere på temaer.

Temaene ble tilpasset hvert land, i tråd med instruks fra UD. Å legge vekt på Norge som ressursnasjon på Island var for eksempel vanskelig all den tid de to landene er uenige om retten til ressursene i havet. I Kina var det viktig å holde en lav profil på unionsoppløsningen som tema.

Flere PKI-ansvarlige på utestasjonene sier at tematiske føringer fra Oslo gjør det lettere å velge bort arrangementer og prosjekter som ikke kan tilpasses temaene. Det gir hjelp til å prioritere, og det mener de er positivt.

På forhånd var det diskusjon i UD om å bruke fredsarbeid som et tema for å profilere Norge. Her lå det en kime til konflikt mellom behovet for diskresjon i rollen som megler og tilrettelegger i pågående konflikter, og behovet for å profilere Norge. Fagseksjonen i UD konkluderer med at fredsarrangementene ble godt balansert mellom disse hensynene.

Nye kontakter og større nettverk

Alle 11 prioriterte utestasjoner fastslår at nettverket av kontakter innenfor flere områder ble styrket, utdypet, revitalisert og utvidet på grunn av Hundreårsmarkeringen. I tillegg bidro markeringen til å styrke og å utvide kontakten mellom institusjoner i Norge og i utlandet.

Fredsseminarene var vellykkede der de hadde god lokal forankring, og jo tettere ambassaden arbeidet med samarbeidspartnerne, jo bedre ble seminarene. Fredsseminarene i København 24. februar og i Moskva 7. april er eksempler på vellykkede arrangementer. Disse og andre seminarer bidro til å styrke det nettverket freds- og forsoningsseksjonen i UD kan bruke videre innen et prioritert område i norsk utenrikspolitikk.

Et eksempel på et mindre vellykket fredsseminar, er et arrangement i den engelske byen Manchester 3. mai, der svært få møtte opp. Her var kontakten mellom ambassaden og samarbeidspartneren i Manchester åpenbart ikke tett nok. Arrangementet bidro neppe til nye akademiske kontakter av betydning for Norge videre.

I tillegg til at ambassadene fikk sine nettverk utvidet, er de følgende eksemplene tatt med for å vise hvordan institusjoner har styrket og etablert kontakter takket være 2005-arrangementer:

USA/Washington

Arctic Studies Center ved verdens mest besøkte museum, National History Museum i Washington, var med på et heldagsseminar i Washington i oktober om samisk kultur og urfolksspørsmål. Seminaret bidro til å styrke kontakten mellom forskningssenteret og Universitetet i Tromsø. De to institusjonene planlegger et nytt seminar i 2006, og Smithsonian skal i samarbeid med Arctic Studies Center gi ut en bok i USA om samiske forhold. Universitetet i Tromsø fikk også kontakt med andre fagmiljøer, noe som kan lede til prosjekter i fremtiden.

USA/New York

Nettverk for Scenekunst (BIT Teatergarasjen, Black Box Teater og Teaterhuset Avant Garden) viste fem forestillinger på samtidskunstsenteret PS122 i New York i november-desember 2005. Prosjektet fikk 400 000 kroner i støtte fra UD (ca. 40 prosent av kostnadene). Nettverk for scenekunst hadde arbeidet med denne kontakten i flere år. Hundreårsmarkeringen ga muligheten til å realisere prosjektet.

Prosjektet fikk gode omtaler i mediene i New York (deriblant The New York Times). PS122 diskuterer med Nettverk for Scenekunst muligheten for å sende amerikanske kompanier til Norge i 2006.

Designutstillingen Extreme North

Utstillingen ble laget av Norsk Form og ble vist i Tokyo (EXPO), Stockholm, Gent (Belgia) og København. UD finansierte 800 000 kroner av kostnadene til vandreutstillingen, og prosjektet ga Norsk Form gode kontakter i alle de fire landene der den ble vist. Designmuseet i Gent og Dansk Designsenter er særlig aktuelle samarbeidspartnere for fremtiden.

Jazzklubben Blå i seks byer

Både Norge 2005 og UD delfinansierte dette prosjektet. Jazzklubben Blå i Oslo har alltid hatt tett kontakt med klubber i utlandet. Kontakten ble styrket i 2005, i tillegg til at Blå innledet samarbeidet med to nye klubber (Moskva og Berlin). De ansvarlige hos Blå sier det er av stor betydning å ha UD i ryggen i slike samarbeidsprosjekter.

Frankrike

Den norske ambassaden arrangerte et energiseminar i Paris i oktober og et seminar om Nordområdene i november. INTSOK var medarrangør på energiseminaret og deltagerne var direktører fra selskaper som Gaz de France og Statoil, samt forskere fra norske og franske institusjoner. Temaet var utfordringene med å utvinne olje og gass i arktiske områder.

Nordområde-seminaret ble arrangert i samarbeid med IFRI (Institut français des relations internationales). Her deltok embedsfolk fra norske og franske departementer, samt EU-kommisjonen og FNs Miljøprogram. Flere forskere og analytikere innledet og deltok i diskusjonen om utviklingen av Nordområdene. Fridtjof Nansens Institutt er en av de norske forskningsinstitusjonene som gjennom seminaret fikk knyttet kontakt med franske forskere.

Storbritannia

Ambassaden i London kontaktet i 2002 det tidligere Kunstindustrimuseet i Oslo om muligheten for å vise deres utstilling av dronning Mauds klær i London. Resultatet ble at den i 2005 ble vist på verdens ledende kunstindustrimuseum, Victoria & Albert Museum i London. Det var første gang disse to institusjonene samarbeidet, noe Kunstindustrimuseet (nå Nasjonalmuseet for kunst) har hatt stor nytte av. V&A er nå en referanse og rådgiver for Nasjonalmuseet.

Det er mange flere eksempler enn de som er tatt med her på at institusjoner har forbedret og utvidet kontaktnettet i utlandet. Det er også eksempler på at prosjekter under Hundreårsmarkeringen ikke hadde en slik ønsket effekt. Ett av dem er deltagelsen på kunstmessen ARCO i Spania. UD ga 200 000 kroner til norsk deltagelse, som ledd i 2005-markeringen. Office for Contemporary Art (OCA) valgte ut fem gallerier, og verker av ti kunstnere ble sendt til Spania.

OCA sier i etterkant at dette prosjektet ikke bidro til å gi hverken OCA eller galleriene nye og viktige kontakter. Det skyldes at ARCO ikke er en messe norske gallerier prioriterer å være med på. Skal galleriene markere seg på slike messer, må de dessuten delta over flere år, og ingen av de norske galleriene har midler til å delta på ARCO igjen senere.

Synliggjøring av Norge og norsk politikk

Et erklært mål for UD var at Hundreårsmarkeringen skulle bidra til å oppdatere bildet av Norge i utlandet, og å synliggjøre Norge overfor nye målgrupper. De fleste utestasjonene synes det er vanskelig å si noe sikkert om dette målet ble oppnådd.

Ambassaden i Sverige har laget en evaluering som gir en indikasjon på om budskapet i markeringen nådde frem. I evalueringen deltar 59 av 75 spurte personer i en spørreundersøkelse. Alle de spurte samarbeidet med den norske ambassaden om 2005-prosjektene.

På en skala fra 1 til 5, der 5 er mest positivt, havner den samlede responsen på spørsmålet "Hvilket gjennomslag mener du 2005-aktivitetene har fått i Sverige" på 3,2. På spørsmålet om man har lykkes med å nå ut til allmenheten og ikke bare til de allerede engasjerte, ligger samlet svar på 2,9. Og gjennomsnittsvurderingen er 3,2 på spørsmålet om bildet av Norge er blitt påvirket i 2005.

Evalueringen tyder altså på at bildet av Norge i Sverige er blitt oppgradert i 2005, og at flere svensker vet mer om Norge.

Ambassaden i Moskva mener Hundreårsmarkeringen styrket profileringen av Norge i Russland. Berlin og Tokyo mener også at markeringen gjorde Norge mer synlig. Stasjonene i Delhi, Washington, London, Beijing, Paris og København mener synligheten økte hos utvalgte målgrupper. Men alle ambassader er forsiktige med å fastslå noe sikkert om noe som er så vanskelig målbart.

Effekt på annet utenrikspolitisk arbeid

Enhver regjering ønsker å vise til politiske resultater så fort som mulig. Det sier seg selv i et demokrati der politiske ledere er på valg. Her ligger det en utfordring når en viktig målsetning for UDs kulturarbeid er å bidra til resultater innen andre utenrikspolitiske felt. Dette var også et mål for Hundreårsmarkeringen.

I Sverige, Russland og Kina ble den utenrikskulturelle virksomheten godt integrert i det som regnes som "vanlig" politisk arbeid i 2005. Det samme skjedde delvis i de andre prioriterte landene. I Russlands tilfelle var effekten svært synlig, først og fremst på grunn av den store Norge-Russlandsutstillingen som ble vist på Folkemuseet i 2004 og som deretter ble vist i St. Petersburg i 2005. Utstillingen la til rette for flere viktige politiske samtaler på utenriksministernivå. Ambassaden koblet et rekordstort antall politiske besøk i Russland i 2005 (15) til hundreårsarrangementer.

Det samme gjorde ambassaden i Beijing, som hadde seks ministerbesøk i første halvår. Der ble særlig barns rettigheter og likestilling som politiske teamer knyttet til 2005-markeringen.

Da Kronprinsen og næringsministeren besøkte EXPO i Japan arrangerte ambassaden også et likestillingsseminar og et symposium om FNs tusenårsmål i samarbeid med lokale partnere. Tokyo-ambassaden mener dette og andre tiltak er eksempler på at PKI-virksomheten er integrert i resten av det utenrikspolitiske arbeidet.

I Danmark og Frankrike gjennomførte andre avdelinger enn PKI ved ambassadene arrangementer de neppe ville ha satt i gang hvis de ikke var blitt ansporet av Hundreårsmarkeringen. I Paris var det seminarer om likestilling, Nordområdene og energiteknologi. I København ble det avviklet konferanser om sjøsikkerhet og bioteknologi.

I Washington ble 2005-prosjektet brukt til å opprette kontakter i innflytelsesrike tenketanker og politiske miljøer. Ambassaden mener den lyktes med å integrere kulturarbeidet og annet politisk arbeid, og at Hundreårsmarkeringen bidro til å styrke denne strategien.

Det er ingen tvil om at markeringen bidro til å øke forståelsen for at utenrikskulturelle tiltak kan bidra til viktig politisk kontakt. Igjen er Russlands-utstillingen et godt eksempel.

Initiativet til utstillingen ble tatt av Russlands daværende president Boris Jeltsin i 1998 i et brev til kong Harald. UD foreslo å gjøre dette til et større prosjekt knyttet til Hundreårsmarkeringen. Norsk Folkemuseum og Russisk etnografisk museum fikk det faglige ansvaret og utstillingen fikk en styringsgruppe og en referansegruppe. UD brukte 9,5 millioner kroner på utstillingen, mens Hydro og Telenor bidro med 2,5 millioner kroner hver.

Et mål for arbeidet var å skape et nettverk av forskere med kompetanse på forholdet mellom Norge og Russland. Under forberedelsene ble det avviklet to vitenskapelige konferanser. Noe av innholdet i utstillingen var politisk betent, og UD spilte en viktig rolle i å avklare prioriteringer i utstillingen.

Dette langvarige og møysommelige arbeidet resulterte i en utstilling og nære kontakter mellom forskere. Det skapte også en politisk møteplass. Utenriksministrene fra Norge og Russland møtte hverandre både da utstillingen åpnet på Norsk Folkemuseum og i St. Petersburg.

Mediedekning

Ambassaden i Stockholm utarbeidet våren 2004 en kommunikasjonsstrategi for 2005-markeringen. Den bidro til i alt 18 800 artikler i svenske medier om Norge og Hundreårsmarkeringen.

Fra alle de 11 prioriterte landene melder ambassadene om god mediedekning. I noen land hadde viktige medier oppslag og innslag om Norges 100 år som selvstendig stat (Sverige, Danmark, Finland, Tyskland, Frankrike, noe i USA). I de andre landene dreide dekningen seg mest om arrangementene som ble avviklet. Også i Italia, Mosambik, Island og en rekke andre land var det medieoppslag om arrangementer lagt inn under Hundreårsmarkeringen.

For de store, vestlige landene der PKI-avdelingene på utestasjonene har arbeidet systematisk med mediekontakt i mange år, er det vanskelig å si sikkert om Hundreårsmarkeringen gjorde noen forskjell med hensyn til hvor mye oppmerksomhet Norge og norske aktiviteter fikk i mediene. I USA er det for eksempel ingen oversikt over antall oppslag i mediene, og oppmerksomheten i 2005 varierte med type arrangement.

I India er det imidlertid opplagt at Hundreårsmarkeringen ga positiv effekt i mediene, først og fremst fordi ambassaden la ned en målrettet innsats for å få det til. Ved hjelp av et indisk PR-byrå opprettet ambassadens PKI-medarbeider kontakt med journalister, noe som blant annet førte til oppslag i tre av landets største aviser. TV-stasjoner dekket besøket av en norsk næringslivsdelegasjon, et besøk som ble koblet til to 2005-arrangementer; et bioteknoligseminar i Bangalore og en konsert med Arve Tellefsen i samme by.

Også ambassaden i Sør-Afrika brukte en profesjonell medierådgiver under Hundreårsmarkeringen. Det resulterte i flere oppslag i sørafrikanske medier i forbindelse med Dronningens besøk i Cape Town. Oppslagene la vekt på at besøket var ledd i Norges hundreårsfeiring, og at Sør-Afrika var ett av de 11 prioriterte landene for markeringen.

I Kina vakte særlig ett 2005-tiltak medienes interesse. Ambassaden finansierte oversettelsen av Asbjørnsen og Moes eventyr til kinesisk, og i samarbeid med det norske Barneombudet og UNICEF ble bøkene delt ut til elever på ressursfattige skoler i landet. Dette fikk uventet mye oppmerksomhet i kinesiske medier.

Ambassaden i Paris arrangerte et likestillingsseminar i samarbeid med byens rådhus som ledd i Hundreårsmarkeringen. Ambassaden har etterpå registrert flere mediehenvendelser om temaet likestilling.

Kongehusets deltakelse

Kongefamiliens historie er historien om Norges 100 år som selvstendig stat etter unionsoppløsningen. Kongehusets medlemmer spilte en svært viktig rolle i utenlandsprogrammet i 2005. De gjennomførte offisielle besøk i seks av de 11 prioriterte landene for markeringen: Sverige, Danmark, Storbritannia, USA (3 besøk), Japan og Sør-Afrika. I tillegg var den svenske kongefamilien på offisielt besøk i Norge, og Kronprinsen deltok på Hundreårsmarkeringen i Italia.

Store næringslivsdelegasjoner var med på kongeparets fem reiser til Sverige, Danmark, Storbritannia og USA. Dette var et stort løft for Innovasjon Norge og næringslivet. Det er for tidlig å si om besøkene har varig effekt for norsk eksport og næringslivssamarbeid med utlandet, men reisene fungerte klart positivt som døråpner til viktige miljøer.

Politisk åpnet de kongelige besøkene for viktige kontakter, for eksempel da kongeparet var i lunsj i Det hvite hus i september. I oktober fikk Norges nye utenriksminister sitte ved siden av den britiske statsministeren på en gallamiddag under kongefamiliens besøk i London.

Kongehusets medlemmer får alltid bred mediedekning. Deres nærvær bidro til stor oppmerksomhet om hundreårsarrangementene, men kunne også ta fokus bort fra temaer kongefamiliens medlemmer selv ønsker å trekke frem. Et eksempel på det er da kronprins Haakon og Sveriges kronprinsesse Victoria åpnet utstillingen Extreme North på Färjfabrikken i Stockholm. Kronprinsen fortalte ivrig sin svenske kollega om norsk design og var åpenbart engasjert i temaet. Men medieoppslagene etter åpningen handlet mest om de kongelige og lite om norsk design.

Profileringsverktøy

Det skapte mye frustrasjon på utestasjonene at UDs nye arrangementslogo ikke var ferdig i 2004. Da den først kom i januar/februar 2005 var den bra, er konklusjonen fra alle utestasjoner som tok den nye designmalen i bruk til 2005-arrangementer. Det gjorde de fleste. De satte stor pris på å kunne sette et felles visuelt stempel på materialet som ble laget til hundreårsarrangementene. London og Pretoria brukte ikke den nye logoen. I London laget ambassaden sin egen, og stasjonen produserte informasjonsmateriale som også ble brukt av andre. Materialet ble kvalitetssikret ved hjelp av historisk institutt på Universitetet i Oslo.

Også Paris, Berlin, Moskva, Delhi, Beijing og andre stasjoner produserte mye informasjonsmateriale selv. Flere hadde ønsket seg mer standardisert materiale fra Oslo. Som en av de PKI-ansvarlige påpeker; siden UD med tre utvalgte temaer ønsket å legge føringer for hva markeringen skulle brukes til, kunne det ha vært nyttig med mer felles informasjonsmateriale som bidro til en slik helhetlig satsning. Andre uttrykker også ønske om å få tilbud om flere arrangementspakker fra Oslo, der innholdet dekker de utvalgte temaene.

Rapportering

PKI-avdelingen hjemme hadde laget et elektronisk rapporteringssystem til 2005. Berlin og Paris var de eneste som brukte det, og det viste seg å fungere dårlig. Men erfaringene fra 2005 var svært viktige for å utarbeide det rapporteringssystemet som ble tatt i bruk for PKI-virksomheten i mars 2006.

Nettsider

UD laget en egen nettside for utenlandsprogrammet i 2005. Men besøkstallene på denne siden var lave. På det meste hadde siden 3800 unike brukere i løpet av en måned (mai 2005). Ved å telle unike brukere, måler man hvor mange datamaskiner som kobler seg til nettsiden i løpet av en måned, ikke hvor mange ganger hver bruker går inn på sidene.

Antall brukere på utestasjonenes nettsider gikk imidlertid kraftig opp i fjor. Totalt hadde Norgesportalen i underkant av 300 000 unike brukere hver måned. De høyeste tallene har Storbritannia (47 400 brukere i august) og USA (41 000 i november). Kulturseksjonen er mest besøkt på ambassadenes nettsider, mens sidene for Hundreårsmarkeringen ikke har særlig høy score. Men mange av utestasjonene laget ingen egen side for markeringen, informasjonen lå derimot på kultursidene.

Organisering

Til tross for at PKI-avdelingen allerede tidlig i 2002 påpekte behovet for en struktur "for samordning av tiltak", valgte UD å beholde den tradisjonelle organisasjonsstrukturen for gjennomføring av utenlandsprogrammet. Fra sommeren 2002 til september 2005 ble programarbeidet ledet av en prosjektleder, og tre personer fylte denne rollen i PKI.

Et prosjekt avgrenses normalt i tid med en gitt budsjettramme og med en leder som har en stab, samt formell myndighet til å koordinere og å ta de fleste avgjørelser om prosjektets fremdrift. Hundreårsmarkeringens prosjektleder i UD hadde ikke budsjettansvar og måtte avklare tildelinger med sine overordnede. Prosjektlederen hadde heller ikke fullmakt til å sette ut oppgaver til andre i avdelingen. Ved å beholde en hierarkisk beslutningsstruktur ble Hundreårsmarkeringen som prosjekt komplisert å gjennomføre.

Prosjektlederen samarbeidet med Norge 2005, Kontaktutvalget, utestasjonene, ulike avdelinger i UD og med en lang rekke institusjoner i Norge. Denne koordineringen var svært krevende.

Det vanskeligste med å drive prosjektarbeid uten å ha en etablert prosjektstruktur var budsjettstyringen. De økonomiske rammevilkårene, altså PKI-budsjettet, endret seg først i revidert nasjonalbudsjett i 2004 (minus 5 millioner kroner), deretter i en reduksjon på ytterligere 8,7 millioner kroner i statsbudsjettet for 2005. Dette ble riktignok veid opp med en profilpott til Hundreårsmarkeringen i statsbudsjettet for 2005 på 15 millioner kroner.

Disse endrede forutsetningene førte til at flere arrangementer måtte skrinlegges eller at noen utestasjoner måtte intensivere arbeidet med å finne private sponsorer. I andre tilfeller måtte ambassadene drøye lenge før de kunne inngå forpliktende avtaler med samarbeidende institusjoner. Disse situasjonene kunne vært unngått dersom Hundreårsmarkeringen hadde blitt tildelt en gitt budsjettramme allerede i 2002 eller 2003 for hele prosjektperioden.

2005-satsningen skiller seg dermed fra forrige gang Norge satset stort på profileringsarbeid i utlandet i forbindelse med Olympiske Leker på Lillehammer i 1994. Etter tildelingen av OL til Norge i 1988, etablerte Regjeringen Prosjekt Norgesprofil, et samarbeidsprosjekt mellom flere institusjoner i årene 1990-96. Sekretariatet for prosjektet lå i UD, og det hadde en gitt budsjettramme for hele perioden. Det var en klart definert satsningsprosjekt, og mange av tiltakene skjedde i utlandet.

Hundreårsmarkeringen ble en satsning i form av tematisk konsentrasjon innenfor eksisterende budsjettrammer. Resultatet tyder på at dette også kan være en god organisasjonsmodell. Den kan bidra til at pengene blir bedre disponert i et mer målrettet PKI-arbeid.

Avgrenset prosjekt: UDs jubileum

Arbeidet i Godal-gruppen, som hadde ansvar for UDs eget jubileum, var til forskjell fra utenlandsprogrammet, klart avgrenset både i form av budsjett og ansvar. Arbeidet i denne gruppen fungerte godt. For UD-bokens forfattere var gruppen en effektiv pådriver for å få adgang til informasjon, og et godt diskusjonsforum for innholdet i boken.

Arbeidet med utstillingen var omfattende og krevende. UD brukte mye ressurser på å lage utstillingen om seg selv, og den totale kostnaden ble til slutt 6,8 millioner kroner.

Utstillingen ble laget for å være permanent. UDs dokumentasjonssenter ble flyttet fra det attraktive inngangspartiet ved departementets hovedinngang for å gi plass til utstillingen. Godal-gruppen var opptatt av å gjøre den til mer enn en museal utstilling, og tenkte særlig på skoleklasser som målgruppe for å vise hva arbeidet i UD går ut på.

Det interaktive spillet som ble laget handler om en dag på en utestasjon og illustrerer godt hva slags utfordringer diplomatene står overfor. Målet med utstillingen var å bruke den til å spre informasjon om UD i det norske samfunn, særlig overfor yngre mennesker..

Siden utstillingen ble åpnet 7. juni 2005 og frem til mars 2006, har få skoleklasser besøkt den. Utstillingen er foreløpig ikke brukt aktivt i promoveringen av UDs virke overfor målgrupper i Norge. Men departementet skal nå ommøblere lokalet der utstillingen står, slik at det kan brukes til pressekonferanser og mottak av gjester. Det interaktive spillet og store deler av utstillingen blir stående og vil bli brukt i UDs fremtidige kontakt med det norske samfunn.

Samarbeidserfaringer

Mellom UDs avdelinger

Hundreårsmarkeringen ble i de fleste andre avdelinger i UD betraktet som et PKI-prosjekt og derfor ikke del av den ”viktige” utenrikspolitikken. Forberedelsene til Hundreårsmarkeringen skjedde samtidig med at viktige utenrikspolitiske hendelser som kampen mot terror og Irak-krigen fikk stor oppmerksomhet både i UD og i mediene. Det var ikke lett å få gjennomslag for langsiktig Norgesprofilering i utlandet i et utenrikspolitisk klima dominert av tunge, sikkerhetspolitiske spørsmål.

Men forståelsen for hva Hundreårsmarkeringen handlet om, økte gradvis internt, og andre avdelinger kom med ideer og innspill. Samarbeidet mellom PKI og Seksjonen for fred og forsoning var godt. Fagseksjonen har organisert fredsseminarer i utlandet både før og etter 2005, men opplevde Hundreårsmarkeringen som et positivt bidrag til å drive frem nye arrangementer.

Det er ikke gitt at PKI har ansvar for å bevisstgjøre andre avdelinger om hensikten med Hundreårsmarkeringen. Men de fleste involverte konkluderer med at PKI kunne ha gjort en bedre informasjonsjobb innad i UD. En slik jobb hadde trolig vært lettere hvis prosjektet var styrt av en egen prosjektstab med mulighet til å jobbe på tvers av avdelinger og strukturer.

På utestasjonene var Hundreårsmarkeringen mer et fellesprosjekt. Men de merket at prosjektet ikke var godt forankret i avdelingene hjemme utenfor PKI. I Stockholm informerte ambassaden målbevisst alle besøkende, det være seg stortingsrepresentanter, regjeringsmedlemmer eller UD-byråkrater, om markeringen. Inntrykket var at det vakte positiv og økt interesse, og mange av dem var ikke klar over hva markeringen dreide seg om.

Samarbeidet med departementets øverste ledelse var ikke enkelt. Det var preget av UDs tradisjonelle hierarkiske beslutningsstruktur, ikke dialog. Dette er en arbeidsform som ble grundig behandlet i Reinås-utvalget rapport om UD i 2005.

Mellom UD hjemme og ute

Det operative ansvaret for PKI-arbeidet ligger i stor grad på utestasjonene. UD i Oslo la føringer, men det var utestasjonenes oppgave å sette Hundreårsmarkeringen om i arrangementer og tiltak.

De fleste utestasjonene er godt fornøyd med samarbeidet med PKI hjemme. Men usikkerheten om budsjettrammene skapte mye frustrasjon. Det tok lang tid å få avklart de endelige rammene, og da avklaringen endelig kom i februar 2005, måtte noen utestasjoner drive det de kaller "krisehåndtering" ved å stanse planlagte prosjekter eller stramme kraftig inn.

Tilbakemeldingen fra stasjonene i de vestlige landene er at for et tilsvarende prosjekt senere, er det helt nødvendig at budsjettrammen er klar mye tidligere. Det styrker argumentet om å organisere slike satsninger som et prosjekt med en gitt budsjettramme over flere år.

Utestasjonene hevder de fikk motstridende signaler om budsjettsituasjonen. Det kan virke som om PKI ikke trodde helt på det avdelingen selv hadde slått fast i mai 2002: Satsningen skulle finne sted innenfor eksisterende budsjettrammer. Og det kan virke som om PKI regnet med at budsjettrammene ville øke i stedet for å bli redusert, slik de ble i 2004 og 2005.

På den andre siden setter personellressursene ute grenser for hvor mange aktiviteter det er mulig å bruke penger på. Det gjaldt for eksempel Russland. Ambassaden i Moskva brukte ikke opp hele summen som var satt av til Hundreårsmarkeringen på denne stasjonen.

Selskapet Hundreårsmarkeringen Norge 2005 AS

Samarbeidet mellom UD og Norge 2005 ble innledet tidlig i 2002 og varte ut 2005. Det var utfordrende, og ble vanskeliggjort delvis av manglende strukturelle avklaringer.

Mandatet til aksjeselskapet Norge 2005 ble gitt i Stortingsproposisjon 55 fra april 1998. Proposisjonen er konkret om markeringer i forbindelse med tusenårsskiftet, men når det gjelder 2005-markeringen sier Stortinget bare at selskapet "skal ha hele landet som virkeområde og virksomheten skal reflektere den pågående verdidebatten i Norge". Proposisjonen sier ingenting om markeringer i utlandet.

Både UD og Norge 2005 fastslår i etterkant at det i startfasen var uklarheter om særlig to områder. Det ene var hvem som hadde ansvaret for markeringene i utlandet, det andre var forholdet til sponsorer. Representanter fra Norge 2005 hadde møter med aktuelle samarbeidspartnere i utlandet uten å orientere UD. De tok også kontakt med mulige sponsorer om støtte til prosjekter i utlandet uten at det var samordnet med UD.

Det burde ikke ha vært helt uventet for UD at dette ville skje. I et UD-referat fra et møte den 4. februar 2002 mellom PKI-avdelingen i Oslo og Norge 2005 står det at "Norge 2005 vil ved siden av kontakten med UD også innlede kontakt med Eksportrådet, Norges Turistråd og større bedrifter (Norsk Hydro)." Det er liten tvil om at disse kontaktene skulle tas for å sette i gang prosjekter i utlandet.

Norge 2005 beveget seg dermed inn på UDs konstitusjonelle ansvarsområde, nemlig Norgesprofilering i utlandet. Det tok flere måneder fra UD og Norge 2005 innledet sin dialog til UD hadde en strategi for utenlandsprogrammet. Det kan være en viktig forklaring på at Norge 2005 ble oppfattet som at selskapet tråkket i UDs bed i denne perioden.

Samarbeidet mellom prosjektansvarlig i UD og UDs kontaktperson i Norge 2005 fungerte bra i 2002/2003. Likevel begynte det å danne seg et negativt bilde av selskapet i departementet. Noen av karakteristikkene i UD av selskapets virkemåte er svært kritiske. UD reagerte på det mange oppfattet som sløsing av penger og på rot i forhold til byråkratiske spilleregler. Norge 2005, gjennom representanter som ble værende i selskapet etter at ledelsen ble byttet ut våren 2005, uttrykker forståelse for at UD reagerte på denne måten.

Samarbeid om logo og nettsider illustrerer problemene. Norge 2005 sa ja til å bruke UDs webmal for sin nettside (http://www.hundrearsmarkeringen.no/) UDs IT-ansvarlige brukte mye tid på å assistere Norge 2005 i arbeidet med å bygge opp denne nettsiden. Samtidig laget UD en egen nettside for utenlandsprogrammet (http://www.2005.norway.info/).

UD ville at Norge 2005 skulle lage en lenke til utenlandssiden på Hundreårsmarkeringens nettside. Det skjedde ikke før etter mange måneders tautrekking. I Norge 2005 ble den internasjonale nettsiden oppfattet som et rent sololøp fra UDs side som ikke bidro til å bedre samarbeidet.

Norge 2005 erkjenner at arbeidet med å utvikle en logo for markeringen kunne vært bedre koordinert med UD. Da logoen endelig ble presentert i Kontaktutvalget i februar 2004, besluttet altså UD seg for ikke å bruke den.

I mars 2005 ble det offentlig kjent at Norge 2005 manglet store summer til å finansiere Hundreårsmarkeringen. Totalt var selskapet 50 millioner kroner i underskudd. Samarbeidspartnerne i UD sier de aldri ble orientert om at selskapet hadde problemer med å skaffe til veie sponsormidler. Men en kilde i UD som deltok på møter med Norge 2005 i starten, sier at selskapet ble oppfattet som for optimistisk i forhold til å skaffe til veie penger fra næringslivet. Vurderingen i UD var at dersom utenlandsprogrammet skulle avhenge av sponsormidler skaffet til veie av Norge 2005, ville det være lite realistisk at programmet ble gjennomført. Det ser ut til å ha vært en av grunnene til at UD valgte å lage sitt eget program for markeringen i utlandet.

I etterkant påpeker flere at samarbeidet mellom UD og Norge 2005 ble komplisert også fordi selskapet hadde mye penger (samlet 280 millioner kroner til Tusenårsmarkeringen og Hundreårsmarkeringen bevilget av Stortinget, i tillegg til sponsormidler), mens UD ikke hadde øremerkede midler til 2005-prosjektet. Det skapte en ubalanse der representanter for Norge 2005 ble oppfattet som om de hadde ubegrensede midler, mens UD nøye måtte vurdere hvilke tiltak som kunne settes i gang.

I mai 2003 ble UD og Norge 2005 enige om at fem millioner kroner fra aksjeselskapets midler skulle brukes til markeringer i utlandet. Norge 2005 reagerte på at UD omtalte dem som ”fellespotten”, all den tid midlene kom fra Norge 2005.

Mediehåndtering

Norge 2005 og UD presenterte 2005-programmet på en felles pressekonferanse 7. juni 2004. Men de to institusjonene hadde ingen felles kommunikasjonsstrategi. Det fikk særlig konsekvenser for håndteringen av utenlandske journalister som kom til Norge for å dekke Hundreårsmarkeringen. Flere utestasjoner som bruker store ressurser på slike pressereiser, var overrasket over at det ikke var noe organisert mottak for disse journalistene i Norge.

Det er ikke gitt om UD i Oslo eller Norge 2005 skulle hatt ansvaret for utenlandske journalister. Men spørsmålet ble ikke diskutert, og ansvaret forvitret.

Langsiktige vs kortsiktige hensyn

Norge 2005 var et selskap opprettet for å gjennomføre et tidsbegrenset prosjekt, mens UD er en byråkratisk struktur med en rekke langsiktige mål for sin virksomhet. For UD var Hundreårsmarkeringen en anledning til å løfte opp et overordnet omdømmearbeid i utlandet. For Norge 2005 var den samme markeringen selskapets eneste oppdrag.

I samarbeid med kommunikasjonsbyrået Geelmuyden.Kiese gjennomførte Norge 2005 en omfattende undersøkelse som sammenlignet nordmenns oppfatning av seg selv med oppfatningen om Norge og nordmenn i utlandet. Undersøkelsen ble bredt presentert i Dagbladet 5. februar 2005.

Hovedbudskapet i avisoppslaget var at mens nordmenn tror de er en nasjon av fredsbyggere, så forbinder utlendinger flest natur, og ikke bistand og fredsarbeid, med Norge. Norge 2005 ville bruke undersøkelsen til å skape debatt om nordmenns selvbilder.

UD oppfattet denne undersøkelsen som kontraproduktiv i forhold til ett av målene for utenlandsprogrammet, nemlig å styrke oppfatningen av Norge som en samarbeidspartner for fred og utvikling. Dagbladets oppslag bidro ikke til å bedre samarbeidsforholdet mellom Norge 2005 og UD.

Gode resultater

Samarbeidet var ikke bare vanskelig. Den norske ambassaden i Stockholm arbeidet tett og godt med Norge 2005. Flere av ambassadene sier de hadde nytte av det bakgrunnsmaterialet Norge 2005 laget om hva som skjedde i 1905. Ambassaden i Washington fikk styrket sin PKI-stab med en person lønnet av Kirke- og Kulturdepartementet (Norge 2005s eier), og denne personen var et viktig bindeledd mellom ambassaden, kulturinstitusjoner og Norge 2005.

Kontaktutvalget

Kontaktutvalget ved Statsministerens kontor koordinerte programarbeidet for Hundreårsmarkeringen. For UDs del gjaldt det særlig kongehusets og regjeringsmedlemmenes deltagelse på markeringer i utlandet. Samarbeidet fungerte bra, og utvalget var helt nødvendig for gjennomføringen av utenlandsprogrammet.

Innovasjon Norge

Innovasjon Norge har ansvaret for å promovere og å legge til rette for norsk næringsliv i utlandet. Innovasjon Norges hovedkontor i Oslo samarbeidet tett med UDs protokollavdeling om de kongelige besøkene i utlandet. Ellers var det kontorene i utlandet som samarbeidet med ambassadene om Hundreårsmarkeringen.

Samarbeidet var særlig godt i Sverige, Russland, Danmark, Storbritannia og USA. I Tyskland deltok også Innovasjon Norge i markeringene, men her er ambassaden og Innovasjon Norge enige om at resultatet kunne ha vært bedre.

I Tyskland manglet åpenbart en klar strategi for hvordan jubileumsåret kunne brukes til målrettet å nå frem til utvalgte grupper med informasjon om Norge som en moderne kunnskaps- og teknologinasjon. Næringslivets engasjement i Tysklandsmarkeringene begrenset seg til det bedriftene har gjort i mange år, hovedsaklig å sponse kulturarrangementer og å bruke dem til å pleie kunder.

Kunnskapen om Norge er lav i yngre aldersgrupper i Tyskland. Et alternativ til den tradisjonelle koblingen av næringsliv og kultur kunne være noen få, men målrettede Norgesprofileringstiltak overfor fremtidens næringslivsledere blant dagens studenter. Det ser ut til at det nettopp i Tyskland, en viktig økonomisk og politisk partner for Norge, mangler en overordnet plan for et slikt langsiktig omdømmearbeid. Hundreårsmarkeringen kunne ha blitt brukt til lanseringen av en slik satsning.

Kulturinstitusjoner

UD har et tett samarbeid med norske kulturinstitusjoner. Senter for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet (NORLA), Office for Contemporary Art (OCA) og Musikkinformasjonssenteret (MIC) forvalter hvert år UD-midler som brukes til å fremme norsk kunst i utlandet.

Deres forhold til UD var i 2005 som det er i andre år. Forskjellen var at mange av arrangementene de samarbeidet med UD om, ble lagt under hundreårsparaplyen.

Det var likevel særegne tiltak for 2005. Flere utenlandske forlag brukte for eksempel Hundreårsmarkeringen som et påskudd for å søke NORLA om støtte til å gi ut antologier om norsk litteratur. Det skjedde i Tsjekkia, Romania, Frankrike (2 antologier), Nederland, Ungarn og Storbritannia. Den britiske utgivelsen ble, etter initiativ fra ambassaden, lansert av dronning Sonja under kongefamiliens besøk i oktober.

På grunn av et langvarig og godt forhold til UD, tilpasset kulturinstitusjonene seg noen ønsker fra departementet i 2005. NORLA sendte for eksempel flere forfattere til bokmessen i Leipzig enn kontoret ellers ville ha gjort, etter ønske fra UD. Messen ble brukt til å markere Norge i jubileumsåret.

Generelt oppfattes UD blant norske kulturinstitusjoner som en god samarbeidspartner. En av dem påpeker at UD "ikke går oss som fagfolk i næringen", noe som ifølge institusjonen er en forutsetning for godt samarbeid og et godt resultat.

Det er likevel eksempler på at samarbeidet ikke er knirkefritt. Kulturhistorisk museum brukte i 2004 mye ressurser på å forberede utlån av gjenstander til en utstilling i Thailand. 1. desember 2004, da gjenstandene var klare til å bli sendt, ble utlånet avlyst av ambassaden i Bangkok. Årsaken var at en sponsor hadde trukket tilbake lovet støtte til utstillingen.

Ved et annet tilfelle opplevde den aktuelle institusjonen at ambassaden signaliserte større støttebeløp til en utstilling enn det den faktisk kunne bidra med. Begge eksempler viser at et langsiktig kulturarbeid er avhengig av tidlig fastlagte økonomiske rammer.

Norsk-tyske forbindelser

Den store utstillingen om norsk-tyske forbindelser gjennom 100 år ble åpnet på Norsk Teknisk Museum i Oslo 25. oktober 2005. Den vises i Bergen og Trondheim før den høsten 2006 blir flyttet til Tyskland, hvor den skal vises i Berlin og Leipzig. Utstillingen har bakgrunn i et initiativ fra en tysk privatperson overfor den norske ambassaden i Berlin sommeren 2002. Tysk og norsk UD ble kort etter enige om å lage en utstilling om forholdet mellom de to landene for å markere Norges hundre år som selvstendig stat. Utstillingen ble et samarbeidsprosjekt mellom norsk og tysk UD, samt forskere ved Humboldt-universitetet i Berlin og Norsk Teknisk Museum.

En styringsgruppe for utstillingen ble opprettet. Det faglige ansvaret for å utvikle utstillingen ble lagt til Norsk Teknisk Museum, mens redaktøransvaret for en bok til utstillingen ble lagt til Nordeuropa-Institut ved Humboldt-universitetet.

Dette prosjektet var trolig det mest kompliserte å gjennomføre av alle prosjektene i utenlandsprogrammet. UD får av mange kulturinstitusjoner skryt for å overlate faglige vurderinger til nettopp fagpersonene. I dette tilfellet var ansvaret delt mellom fagmiljøer i Norge og Tyskland. Og prosjektet hadde en styringsgruppe med medlemmer fra blant annet norsk og tysk UD. I tillegg til å ha ansvar for administrasjon og finansiering av prosjektet, var styringsgruppen med på å velge ut hovedtemaene i utstillingen og i boken. Det viste seg å være en vanskelig organisasjonsform.

Også Norge-Russland-utstillingen hadde mange aktører, og var innholdsmessig et enda mer komplisert prosjekt, all den tid forskere i Russland og Norge står lenger fra hverandre i historieskrivningen enn norske og tyske fagpersoner gjør. Hvorfor var det da så mye vanskeligere å gjennomføre Norge-Tyskland-utstillingen?

En viktig forklaring kan ligge i de økonomiske rammevilkårene. UD bevilget allerede i 2001 9,5 millioner kroner fordelt over fem år til Russlands-utstillingen. Med to store sponsorer som hver ga 2,5 million kroner, var de økonomiske rammevilkårene gitt.

Det samme var ikke tilfelle for Tysklands-utstillingen. Utstillingen koster totalt ca. 12 millioner kroner, hvorav norsk UD har finansiert 2,75 millioner kroner og tysk UD har finansiert 1,4 millioner kroner. Norge 2005 har bidratt med 800 000 kroner. Resten er finansiert av private sponsorer. Så sent som i mars 2006 var ennå ikke alle midlene til transport av utstillingen sikret. Størrelsen på den offentlige andelen var ikke, som i Russlands-utstillingen, fastlagt på forhånd. Det kan ha gjort arbeidet med å skaffe til veie sponsorer ekstra vanskelig. Jo lavere offentlig forpliktelse et prosjekt har i startfasen, desto tyngre kan det være å få med private sponsorer.

Det var heller ikke helt klart fra starten av hvem som hadde ansvar for hva i prosjektet. Til sammenligning ble ansvarsdelingen i Russlands-utstillingen lagt tidlig. Avtalen om Russlands-utstillingen ble dessuten inngått på høyeste nivå, mellom landenes statsministre. Den var solid forankret politisk.

Norge-Tysklandsutstillingen er et godt eksempel på behovet for avklarte økonomiske rammer og for skriftlige avtaler om ansvarsdeling mellom samarbeidspartnerne. Men resultatet ble svært bra, selv om veien frem var krevende. Utstillingen ble godt besøkt på Norsk Teknisk Museum og fikk bred omtale i norske og tyske medier. Den har også en egen nettside på adressen http://www.lachsundwuerstchen.de/no/

Bra og mindre bra

Ikke alt var vellykket

Ikke alle prosjekter i utenlandsprogrammet var vellykkede. UD – gjennom ambassadene – utlyste for eksempel en essaykonkurranse med Norge som tema blant skoleelever i utlandet. Kvaliteten på de innkommende bidragene var ”miserabel og pinlig”, ifølge et av jurymedlemmene, som av den grunn trakk seg fra sitt juryverv. Det er aldri blitt utpekt noen vinner av denne konkurransen.

Barns rettigheter

Barn og ungdom var en viktig målgruppe for utenlandsprogrammet. ”C for Courage” heter en vandreutstilling om barns rettigheter med barn som målgruppe. Den ble laget med bakgrunn i en utstilling som het ”Barn i 100” på Norsk Barnemuseum i Stavanger. UD finansierte med 1,5 million kroner en vandreutstilling som ble satt opp i tilsammen ni land. Utstillingen er systematisk evaluert (se vedlegg), og er et av de prosjektene en med sikkerhet kan si har hatt svært positiv effekt.

”De gråt da vi tok ned utstillingen i Alexandra, de ville ha den lenger da de forsto hva den kunne brukes til”. Slik oppsummerer ambassaden i Pretoria den månedlange utstillingsperioden i et barnebibliotek i en av Johannesburgs sosialt belastede bydeler. Ambassaden hadde lagt ned et enormt og møysommelig arbeid for å sette opp ”C for Courage” i Alexandra. 5000 barn så utstillingen, og ambassadens samarbeidspartner ønsker å få utstillingen tilbake.

Også i Dhaka (Bangladesh), Delhi og i Murmansk i Nord-Russland hadde utstillingen stor effekt. I Houston i USA var erfaringen noe mindre positiv. Utstillingen ble også vist i Paris (UNESCO), Kunming (Kina), Beijing, Edinburgh (Skottland) og Berlin.

Totalt ble utstillingen sett av 32 000 i utlandet. Størst besøk hadde den i Delhi med 11 219 personer. Arbeidet med utstillingen har vært viktig for Norsk Barnemuseum i Stavanger. Museet har fått et bredt kontaktnett internasjonalt, og er blitt bedre kjent også i Norge. Det har også opparbeidet seg unik erfaring med å lage en mobil utstilling (50 kilo med materialer for 50 kvadratmeters utstillingsflate) som skal passe i ulike kulturer.

Oppsummering

Utenriksdepartementet fulgte anbefalingen fra Rudeng-utvalget og brukte Norges hundreårsjubileum som selvstendig stat til en utenrikskulturell satsning. En så stor satsning på omdømmearbeid i utlandet var ikke gjort siden Lillehammer-OL. Om resultatet var at Norge i 2005 greide å vise hva nasjonen vil bruke sin handlefrihet til, er et åpent spørsmål.

Hundreårsmarkeringen var et definitivt brudd med bunadskledde nordmenn i 17. mai-tog som den fremste merkevare i byggingen av Norges omdømme i utlandet. Det gjør fremtidens omdømmearbeid både mer interessant og krevende. Det er flere land der ute som arbeider for fred, som driver med ansvarlig ressursforvaltning og som ønsker å være moderne. I en globalisert verden er det ikke gitt at det ryddes plass for oppmerksomhet om et lite land som Norge.

Oslo 3. april 2006

Vedlegg:

Oversikt over de viktigste arrangementene
Evalueringsrapport om utstillingen "C for Courage", Norsk Barnemuseum

Appendix: Oversikt over de viktigste arrangementene

Mellom 800 og 1000 arrangementer fant sted i utlandet i forbindelse med at Norge markerte 100 år som selvstendig stat. Denne oversikten inneholder et utvalg begivenheter.

Fredsseminarer

12. – 14. januar, Tacoma, Washington:

"Pathways to Peace. Norway's Approach to Development and Democracy"

Pacific Lutheran University. 800 deltagere.

Med bla. fiskeriminister Svein Ludvigsen, ambassador Knut Vollebæk, spesialutsending Tom Vraalsen.

4.-5. februar: Vancouver, Canada

Fredsprisseminar: "Prospects for Human Security in the 21st Century"

Med fra Norge: Utenriksministeren, Mats Berdal (Kings College), Sverre Lodgaard (NUPI), Astrid Surkhe (CMI), Henrik Syse (PRIO).

24. februar: København, Danmark

"Looking back - moving forward: Konferanse om nordisk fredsdiplomati."

Med fra Norge: Utenriksminister Jan Petersen, Terje Rød-Larsen (IPA), Mats Berdal (Kings College)

Arrangert i samarbeid med Dansk Institutt for Internasjonale Studier

Ambassadens kostnad: 350 000 kroner

4. mars, Washington:

Transatlantic efforts for Peace and Security

Seminar på Carnegie Institution, Washington, D.C.

Med kong Harald, senator Richard Lugar, utenriksminister Jan Petersen, Sverre Lodgaard (NUPI)

13.-17. mars: Auckland, New Zealand

Foredrag: "Norwegian foreign policy and engagement in international peace processes"

Med statsminister Kjell Magne Bondevik

13.-17. mars: Canberra, Australia

Foredrag: "Norwegian foreign policy and engagement in international peace processes" Statsministeren

28. mars – 1. april: Beijing, Kina

Norwegian Perspective on International Peace and Security.

Foredrag, utenriksminister Jan Petersen

7. april: Moskva, Russland

Seminar om svenske, russiske og norske erfaringer med fredelig konfliktløsning. På diplomatakademiet MGIMO, Moskva

Utenriksminister Jan Petersen og utenriksminister Sergej Lavrov

Erik Solheim, UD
Samarbeid med MGIMO og den svenske ambassaden

12.-13. april: Stockholm

Norsk-svensk konferanse: "Peaceful conflict resolution: How can the UN respond to the new Challenges".

"Fred og forsoning 1905 og 100 år etter"

Utenriksministerne fra Norge og Sverige

Statssekretær Helgesen

Øyving Østerud

Rolf Tamnes

12. april: Washington D.C. USA

The triumph of Reason: Celebrating the Peaceful Resolution of Conflict.

Conference, Awards Luncheon and Diplomatic Reception

Deltagere: Ambassadørene fra Norge, Sverige, Tsjekkia og Slovakia. Forskere.

3. mai, Manchester, Storbritannia:

Seminar "Promoting peace and reconciliation"

Manchester Metropolitan University

Statssekretær Vidar Helgesen

Geir Lundestad, Nobel-instituttet

Espen Barth Eide, NUPI

9.-10. mai: Berlin, Tyskland

Norsk-tysk seminar om fredsbygging i Afghanistan

Statssekretær Helgesen

Organisert i samarbeid med Christian Michelsens Institutt, PRIO og Stiftung Wissenschaft und Politik.

12. mai: Milano, Italia

Norsk-italiensk seminar om fred og forsoning

ISPI

Statssekretær Helgesen

7. juni: Fredsseminar

Abuja, Nigeria
Statssekretær Helgesen

7. juni: Reykjavik, Island

Norsk-svensk freds- og forsoningsseminar
Erik Solheim, UD

7.-12. juli: Granada, Spania

Hacia un Escenario de Paz y Estabilidad en el Siglo XXI: Un Reto para el Sur y el Norte de Europa
Norges ambassadør i Spania, forskere fra flere europeiske land, Tom Tyrihjell, seksjon for fred og forsoning, UD

27. September, Washington DC:

Norways' Path to Peace
Director of the Norwegian Nobel Institute Geir Lundestad discusses Norway's role as a global leader in mediation and peace efforts. Ripley Center, National Museum of Natural History.

17. oktober, New York:

The City of Peace: Explaining the Oslo Peace Accords
Lecture with Professor Daniel Heradstveit.
Scandinavia House, NYC

28. oktober: Lisboa, Portugal

Seminar om fred og forsoning
Geir Lundestad, Jon Hanssen-Bauer

28. oktober, Riga, Latvia:

Seminar om fredelig konfliktløsning, i samarbeid med UNDP, den svenske ambassaden og latvisk UD.

7. november, New York:

The Challenge of International Peace Keeping from Policy to Implementation; Norway's Contribution.
Fordham University's Lincoln Center campus, NYC

22. november: Wicklow, Irland

"Promoting Peace: Norwegian and Irish Experiences"
Jon Hanssen-Bauer
Stein Erik Horjen, Kirkens Nødhjelp

24. november: New Dehli, India

”Indian and ”Norwegian peacemaking: Comparative Experiences.”

I samarbeid med den velrenommerte institusjonen Delhi Policy Group.

Med: Petter Skauen, Kirkens Nødhjelp, ambassadør Arne Aasheim, Jon Hanssen-Bauer, UD. Over 100 mennesker deltok, hovedsakelig fra det sivile samfunn og det akademiske miljø.

Noen andre seminarer

9. - 11. mai: Maputo, Mosambik:

Internasjonal konferanse om uavhengige media og ytringsfrihet.

16. juni, Colombo, Sri Lanka:

Human Rigts Issues seen in a Norwegian perspective

Foredrag av tidligere høyesterettsjustitiarius Carsten Smith

70 inviterte gjester.

21. november, Dublin, Irland:

Norske og irske erfaringer med unionsoppløsning.

Francis Sejersted.

Det irske nasjonalmuseet.

Vandreutstillinger

”C for Courage”

Laget av Stavanger Barnemuseum. Vist i ni land (se eget vedlegg med evaluering)

”Det polare Norge”

Laget av Universitetet i Tromsø/Norsk Polarinstitutt.

Vist i Murmansk (2005), Torino (2006). Skal vises i Washington høsten 2006.

”Extreme North”

Laget av Norsk Form. Delfinansiert av UD. En utstilling om norsk design. Vist i Stockholm, Gent (Belgia), København og Japan (EXPO).

Utvalgte begivenheter land for land

Sverige

8. februar, Göteborg:

Naturgas – viktig framtidsfråga i Norden

Seminar med deltagere fra energisektoren, samt politiske ledere i Göteborg-Oslo-regionen

19. februar – 15. mai, Stockholm:

Seminar og utstilling om Edvard Munchs selvportretter, Moderna Museet

70 000 betalende besøkende på utstillingen.

1. – 7. april, Stockholm:

Norsk Filmfestival

Ni norske filmer ble presentert sammen med to seminarer om film.

18. april, Strömstad:

Grensehinderseminar/næringsseminar

Seminar med de to lands ministre med ansvar for nordisk samarbeid

14. – 18. mai, Skansen, Stockholm:

Världens bästa grannar. Norske dager. Bredt kulturprogram.

17. mai:

”Norgedag – 17. mai’05” i Sveriges Radio, P1

26. – 27. mai, Göteborg:

Framtidens mat – om trender och kommande utmaningar inom livsmedelsområdet

Med ministre fra de to landene, samt en rekke forskere. 104 deltagere.

Følges opp med ny konferanse i mai 2006

1. – 2. september:

Det norske kongeparet og Kronprinsen på offisielt besøk i Sverige

2. september, Stockholm:

Næringslivskonferanse. Svensk-norsk samarbeid innen innovasjon og forskning.

Næringsministre og næringslivsledere fra begge land.

19. – 21. september, Stockholm:

Norske litteraturdager

23. september, Värmlandsoperan, Karlstad:

Nationalismen, unionen och demokratin

Seminar med statsministrene fra Norge og Sverige, samt fremtredende norske og svenske forskere.

28. oktober 2005 – 18. april 2006, Stockholm:

Norrmän och svänskar – 1814-2005

Utstilling, Nordiska Museet

2. november 2005 – 17. september 2006, Stockholm:

5 crossing borders

Utstilling med fem ledende norske designere, Livrustkammaren

18. desember, Stockholm Stadshus:

Festkonsert. Avslutning på Hundreårsmarkeringen i Sverige

Tiltak overfor barn og unge

Skolemappe m/lærerveiledning og oppgaver om unionstiden til svenske skoler.

Internettbasert konkurranse for svenske og norske skoleklasser

Plakatkonkurranse for norske og svenske skoleklasser om unionstiden

Tegnekonkurranse om Norge for svenske barn

Sverige/ Danmark

5.-6. april, København:

Scandinavian Biotechnology 2005

Seminar med utdannings- og forskningsministre fra Norge, Sverige og Danmark samt skandinaviske forskere.

Danmark

Lanseringen av 2005 i desember 2004.

Mottagelse i den midlertidige residensen for 150 gjester. Deretter Copenhagen Jazzhouse med forfatteren Gunnar Staalesen og jazzorkester.

Festforestilling og bokprosjekt: "Hundrede år og det halve kongerige"

Ambassaden arrangerte festforestilling for 1300 gjester på Det Kongelige Teater, og en bokutgivelse med samme tittel. Høydepunkt under kongeparets offisielle besøk i Danmark i november.

Innovasjonskonferansen "Fra Tvillingriker til Rike Tvillinger?"

ble avholdt på Dansk Design Center under Det offisielle besøk til Danmark av DDMM Kong Harald V og Dronning Sonja i november.

Skolekonkurranse: Dialog – la oss snakke om det.

Landsdekkende multimediekonkurranse for 7. og 8. klasser. Temaet for konkurransen var konfliktløsning i klassen og skolegården. 1. premien var tur til Oslo 9. –12. desember, inkludert Nobelprisutdelingen og Nobelkonserten.

HC Andersen-seminar

Samarbeid mellom Fondet for dansk-norsk samarbeid, NORLA, Center for børnelitteratur og HCA 2005 Fondet. En rekke norsk og danske barnebokforfattere og oversettere deltok.

Skoleprosjekt Kaperfarten

Skoleprosjekt i samarbeid med Arendal og Sæby kommuner.

Munch-utstilling Smertens Blomst

Museet for Religiøs Kunst i Lemvig i Nord-Jylland og på Færøernes Kunstmuseum høsten 2005.

Norske kunstnere på danske festivaler; Roskilde-festivalen

På årets Roskilde-festival deltok i år et rekordstort antall norske band og musikere, deriblant Røyksopp, Enslaved, Bjørn Berge, Gatas Parlament, for å nevne noen.

Kunstutstilling: Marit Benthe Norheim

Vendsyssels Kunstmuseum i Hjørring. Marit Benthe Norheim er en av de nye og spennende norske kunstnerne.

Island

29.09.-17.10., Reykjavik: Norske dager

Med konserter, norske filmer på internasjonal filmfestival, utstilling om norsk innflytelse på trehusbebyggelsen på Island, UDs vandreutstilling ”Samtidsglass”, symposium om historisk litteratur m.m.

Finland

11. mai, Helsingfors: Historieseminaret “Norge och Sverige 1905 - kriget som inte kom”.

80 deltagere på Hanaholmen Kulturcentrum.

12. mai, Helsingfors: Åpning av utstillingen "Norsk bokdesign - aktuell norsk litteratur"

Akademiska Bokhandeln.

16. mai, Helsingfors: Festkonsert i Tempelplass-kirken

Med Rolf Gupta og Øystein Birkeland.

17. mai, Helsingfors: Nasjonaldagsmottagelse i Riddarhuset.

Med Finlands president, statsminister og riksdagspresident.

26. mai, Helsingfors: Skipsfartseminar

Med blant andre statssekretær Tone Skogen og Akers konsernsjef Leif-Arne Langøy.

3. - 8.oktober: Norges-uke i Kotka

Ambassadens årlige Norges-uke ble i år gjennomført i havnebyen Kotka 150 km. øst for Helsingfors fra. Norges-uken besto i år av tre konserter, kunstutstilling, seminar og besøksprogram med Norgesprofilering til et 10-tall skoler i området.

27. til 30. oktober: Bokmessen i Helsingfors

Som et ledd i hundreårsmarkeringen deltok ambassaden for første gang med egen stand på den viktigste bokmessen i Finland. Nær 50 000 besøkende.

Oversetterkonkurranse & seminar

Våren 2005 inviterte ambassaden til oversetterkonkurranse hvor oppgaven var å oversette norsk prosalyrikk til finsk. I alt 11 deltagere. Arbeidene ble gjennomgått av en tremanns jury og resultatet presentert – og vinnerne premiert – på ambassadens seminar for unge oversettere i oktober.

25. november: Jubileumskonsert i Finlandiahuset

Ambassadens 2005-markering ble rundet av med en konsert i Finlandiahuset.

Samarbeid med DnBNor, 250 inviterte gjester.

Storbritannia

2. januar - 8. februar 2006: Style & Splendour

Utstilling av Dronning Mauds klær på V&A, London.

Dronningen og Kronprinsessen deltok på åpningen.

6. februar: The White Station Exhibition

Med Heidi Morstang. Pump House Gallery, London.

13. februar: London Fashion Week

Kristian Aadnevik AW-05 Show.

14. februar: "Norway Outside the EU".

Seminar på Chatham House, London.

14. februar: London Fashion Week: Rubecksen Yamanaka.

Privat visning med norsk designer Vibeke Rubecksen.

17. februar - 3 april:

'Norwegian Contemporary Crafts', Flow Gallery, London.

3. mars: Fresh Air

På nattklubben Fabric med 30 norske jazz, electronica jazz and house artister.

12. - 13 mars: ÆÅØNorskart,

Utstilling der over 50 unge norske kunstnere viste sitt arbeid på Candidarts, London.

9. - 11. juni: Norske pianister med konserter i London.

Norsk musikk fra de siste 100 årene spilt. Et samarbeid med Svaba Scool of Music.

15. september - 13. november: 'Fashion, film and fiction'

Klesdesignere Siv Støldal og Ragnhild Hauge er utvalgte til å ta del i utstillingen 'Fashion, film and fiction' på Wapping Project, London.

1. oktober - 10. desember: Utstillingen 'Edvard Munch By Himself'

Munchs selvportretter på Royal Academy of Arts, London.

19. oktober: Nansen-seminar

Nansen seminaret 'Ice and environmental change around the Norwegian-Greenland Sea' arrangert på Scott Polar Research Institute, Cambridge University.

20. oktober: Konsert med cellist Jonathan Aasgaard i Liverpool

I forbindelse med hundreårsmarkeringen. Framførelse av musikk av norske komponister Svensen og Henrik Skram.

25. - 27. oktober: Kongeparet, kronprinsparet og prinsesse Astrid på offisielt besøk i Storbritannia.

Omfattende program.

22. - 29. oktober: Klubbutveksling

Mellom Blå i Oslo og Notting Hill Arts Club i London med norske artister og DJer.

8. desember, London: 'Norwegian Voices'

Konsert med et antall norske artister i Barbican, London – bla Terje Rypdal, Mari Boine, Sidsel Endresen, Supersilent, Brazz Brothers og Ketil Bjørnstad. Norge omtalt i pressen som ”the hot spot in world jazz”.

15. - 16. desember: Seminar på UCL

’ Norway and Sweden in 1905 – the first velvet divorce?’

Frankrike

Januar/februar, Clermont-Ferrand: Den internasjonale kortfilmfestivalen.

Norge var hovedland på årets festival, den 27. i rekken. Festivalen samler et publikum på 130 000 hvorav 2500 profesjonelle bransjefolk, og er betegnet som "verdens viktigste kortfilmfestival". Norge deltar med 44 filmer.

29. januar - 13. februar, Paris: Samtidsmusikkfestival Presences, Radio France.

Tre dager var viet Norge, norske komponister og utøvende musikere.

19. mars, Grenoble:Norsk kveld på Jazzfestival i Grenoble.

Tre konserter med:

Håkon Kornstad og Håvard Wiik
Hilde Marie Kjersem
Nils Petter Molvær med band

Festivalleder presenterte alle konsertene som del av Hundreårsmarkeringen i Frankrike. De norske musikerne trakk fulle hus.

24. januar, Paris: Designeren Lillian Aulie Schjolls motevisning

I den norske ambassadørens residens.

Samarbeid mellom moteskaperen og ambassaden, nærmere 150 gjester, hvorav nesten halvparten var fransk og internasjonal presse.

Mars - mai, Paris: Foredragsserie om fremveksten av det moderne Norge.

Forelesningene ble holdt av formannen i fransk-norsk forening og professor i skandinavisk språk og litteratur ved Paris-Sorbonne, Jean-François Battail. Forelesningene resulterte i en bok over samme tema.

April: Skolekonkurranse

I samarbeid med fem akademier arrangerte ambassaden en skolekonkurranse for franske skoleelever over temaet: "Norge - fred og forsoning". Tre elever ved den videregående skolen Lycée Chevrollier i Angers (Akademiet i Nantes) ble kåret til vinnere av konkurransen. Premien var en reise til Norge rundt 17. mai. Bred deltagelse på de fem akademiene.

9. juni, Paris: Likestillingsseminar

Arrangert i samarbeid mellom ambassaden og Paris kommune i Paris' rådhus. Med: Barne- og familieminister Laila Dåvøy, likestillingsombud Kristin Mile og forskerne Anne-Lise Ellingsæter og Jørgen Lorentzen. Fra fransk side ble arrangementet ledet av viseordfører Anne Hidalgo. Seminaret hadde 159 påmeldte deltakere hvorav i underkant av 40 var kommet fra Norge.

1. - 11. juli, La Rochelle: Filmfestival.

Liv Ullmann som æresgjest og visning av 15 av filmene hun har medvirket i eller regissert. Den internasjonale filmfestivalen i La Rochelle er den nest største festivalen i Frankrike og samler hvert år rundt 70 000 mennesker fra inn- og utland.

11. oktober, Paris: Halvdagsseminar om matematikeren Sophus Lie.

I anledning at Arild Stubhaugs biografi om Sophus Lie kommer ut på fransk, arrangerte universitetet Télécom Paris – Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications seminaret.

20. oktober, Antibes: Åpning Fondation Hartung Bergman.

Stiftelsen Hartung-Bergman ble opprettet i 1994 etter initiativ fra kunstnerne Hans Hartung og Anna-Eva Bergman. Den holder til i ekteparets tidligere hjem i Antibes i Sør-Frankrike. Fra januar 2006 vil stiftelsen og samlingen bli åpnet for kunsteksperter og publikum visse deler av året.

Oktober: Filmuke i Paris

I løpet av 14 dager ble 12 hovedsaklig nyere, norske filmer vist på kinoen Espace St. Michel midt i Latinerkvarteret i Paris sentrum. Bak arrangementet sto Norsk Filminstitutt og kinoen, med finansiell støtte fra ambassaden og UD. 20-25 besøkende per film.

20. oktober, Paris: Energiseminar

Med deltagelse fra franske og norske petroleumsbedrifter, arrangert i samarbeid med INTSOK.

24. november, Paris: Nordområdene: Geopolitiske og sikkerhetsmessige utfordringer.

Med Norges utenriksminister Jonas Gahr Støre, ledende franske og norske forskere.

Tyskland

Norsk deltagelse under kulturfestivaler i Tyskland:

- Bokmessen i Leipzig i mars: 8 norske forfattere deltok.
- Nordischer Klang i Greifswald i mai: Norge var såkalt Schwerpunktland. Festivalen ble åpnet av kulturminister Svarstad Haugland.

- Nordiske filmdager i i Lübeck i november: Norge var Schwerpunktland

Prosjekter rettet mot yngre mennesker

- Skoleutvekslingsprosjektet "Treffpunkt 2005", der fem norske skoler og tre skoler fra Mecklenburg Vorpommern deltok.
- Utstillingen "C for Courage ble vist i Berlin i tidsrommet juni. To parlamentarikere svarte på spørsmål fra publikum om barns rettigheter i Tyskland.
- Grieg in der Schule-prosjektet fokuserte på hundreårsjubileet. Resultatet var en rekke Hundreårsarrangementer på skoler i Tyskland.

Musikk

- Jazzklubben Unterfahrt i München: To jazz-rekker med norsk fortegn.
- Brotfabrik i Frankfurt arrangerte i januar-februar konsertrekken "Norway to heaven".
- "Ladies in jazz" i Nürnberg i september
- "55 Nord" - en presentasjon av kvinnelige jazz-artister i Marburg i september.
- En rekke musikk-prosjekter i Berlin, f.eks. Club Transmediale i februar og utvekslingen mellom jazzklubbene Blå og Maria i mai.

Norge som moderne kunnskaps- og kulturnasjon

- Utstillingen "Botschaften" i Felleshuset i februar/mars. Verker av Bente Stokke og Lars Ramberg om nasjonal identitet.
- Utstillingen "Skulptur:arkitektur" i Felleshuset i september/oktober. Laget i samarbeid med Billedhoggerforeningen og Snøhetta. Handlet om Snøhettas samarbeid med kunstnere i konseptfasen.

Norge som ressursnasjon

- November: Konferanse om energi i samarbeid med Innovasjon Norge om emisjons-handel og konsekvenser for industrien.

23. oktober, Potsdam: Norsk-tysk festgudstjeneste i forbindelse med 100 års diplomatiske forbindelser.

Gudstjenesten ble forrettet av de ledende biskoper i den evangeliske kirken i Norge og Tyskland

25. oktober, Oslo: Den bilaterale utstillingen "Ikke bare laks og pølser – 100 års norsk-tyske forbindelser"

Åpnet av Forbundskansler Schröder og Statsminister Stoltenberg 25.10.05. Utstillingen skal til Berlin og Leipzig i 2006.

31. oktober, Berlin: Historikerkonferanse om unionsoppløsningen. Norsk-tysk festmottagelse

I forbindelse med 100-årsdagen for den tyske anerkjennelsen av Norge i 1905, med utenriksråden og statssekretær Schariot som vertskap.

Russland

Desember 2004, Moskva: Seminar om hundreårsmarkeringen og nasjonsbygging

Ved Det statlige Moskva-universitetet.

Foredrag ved Francis Sejersted, Dag Jenssen, Karen Lykke Syse og Olav-Nils Thue.

Desember 2004, St. Petersburg: Norsk-svensk musikkaften

I filharmoniens lille sal i St. Petersburg

28. januar - 5. mars, Murmansk: C for Courage

Utstilling om barns rettigheter

Januar, Moskva: Kunnskapskonkurranse om Norge

For elever ved tre videregående skoler

Februar, St. Petersburg: Konferanse

Om norsk-russiske forbindelser gjennom det siste århundret.

Februar, Moskva: Pressekonferanse

Ann Bancroft og Liv Arnesens ekspedisjon over Nordishavet fra Severnaja Zemlja til Canada.
Presentasjon og lansering av deres internettportal med lærestoff om konflikthåndtering (på russisk).

Mars-mai, Petrozavodsk: Kunnskapskonkurranse om Norge

April, St. Petersburg: Seminar om fysiske og symbolske grenser.

Balletten "Peer Gynt" oppføres

April-Juni, St. Petersburg: "Norge-Russland. Naboer i tusen år".

Kulturhistorisk utstilling.
Internasjonal samtidsmusikkfestival med norske artister.

April: Utenriksminister Jan Petersens besøk

Murmansk, St. Petersburg og Moskva

April, Murmansk: Seminar

Om 60-årsjubileet for slutten på den andre verdenskrig
Bokpresentasjoner (Morten Jentoft, Harald Henriksen)
Essaykonkurransen "Min norske litterære helt" blant barn
Utstillingen ”Nansen som kunstner”

April-november, Petrozavodsk: Kunnskapskonkurranse om Norge i Karelen.

Mai: Eget Norgesbilag i avisen Izvestia

I anledning hundreårsmarkeringen og nasjonaldagen. Samarbeid mellom ambassaden og norsk næringsliv.

Mai, Moskva: Såkornforum.

Russisk-norsk investeringssamarbeid.
Konsert med blant andre Hanne Hukkelberg og DJ Audun Vinger i klubben Den kinesiske piloten. Klubbutveksling Blå/Den kinesiske piloten.

Mai-desember, St. Petersburg: Konkurranse blant kunstskoler

For barn, om Norge og norske eventyr.

Juni, Moskva: Seminar om likestilling i Moskva.

Innlegg ved statsminister Kjell Magne Bondevik, statsråd Laila Dåvøy og minister Zurabov.

Juni, Arkhangelsk: Utstillingen ”Nansen som kunstner”.

September, Murmansk:

Utstilling om Norge i Arktis og Antarktis (det polare Norge) i Murmansk

September, St. Petersburg:

Internasjonal samtidsmusikkfestival. Konserter med blant andre BIT 20 Ensemble, Frode Haltlie, POING, Maja Ratke, Sire Torjesen og Jarle Rotevatn.

September- november, Moskva:

Utstilling av konsul Jonas Lieds kunstsamling ved Pusjkin-museet for bildende kunst.

Oktober, St. Petersburg:

Utstilling om moderne norsk arkitektur.
Ungdomskonferanse om norsk og skandinavisk historie og kultur i St. Petersburg

November, Petrozavodsk:

Norsk filmuke

Desember, Moskva: Historikerseminar i ambassaden

I forbindelse med Russlands anerkjennelse av Norge i 1905. Med blant andre Tor Bomann-Larsen og Sven Holtsmark.

USA

8. januar - 1. mai, New Jersey:

Nico Widerberg sculpture exhibition at Grounds for Sculpture

11. - 12. februar, Augsburg College, Minnesota

Nobel Peace Prize Forum

18. - 19. februar, Thousand Oaks, California:

Nordic Spirit Symposium at the California Lutheran University.

27. februar - 7. mars:

Kongeparet besøker New York, Houston, Washington DC. Fra programmet:
Konsert med Oslo Domkor i St. Thomas Church, New York
Dronning Sonja åpner utstillingen C for Courage i Houston

INTSOK Houston week 2005

Lunsj med Laura og George W. Bush i Det Hvite Hus
Konsert med Oslo-filharmonien i J.F. Kennedy Center for Performing Arts

3. mars - 25. mai, New York:

NORGE - Contemporary Landscapes from the Collection of H.M. Queen Sonja of Norway. All of the works in the exhibition are drawn from the extensive art collection of H.M. Queen Sonja of Norway, Scandinavia House, NYC.

4. mars, Washington:

Transatlantic Symposium on Enhanced Co-operation in Research, Technology, and Higher Education, Carnegie Institution, Washingthon, D.C.

24. - 26. mars, Houston:

Dance Salad Festival - with participation of 12 dancers from the Norwegian National Ballet. Cullen Theater, The Wortham Center for the Arts, Houston, TX.

16. mars - 16. april, New York:

"Social Democracy Revisited" at Apexart
The Norwegian artists Cathrine Evelid, Matias Faldbakken, Katja Høst and Ketil Nergaard will be part of an exhibition curated by Jonas Ekeberg.

8. april - 26. juni, Seattle:

Centennial events in Seattle

Nordic Heritage Museum, Seattle, WA

18. - 24. april, Norfolk, Virginia:

Norfolk's International Azalea Festival. An annual tribute to the Transatlantic Cooperation in NATO.

Celebrating Norway as most honored nation.

22. april - 1. mai, Houston:

Houston International Film Festival (WorldFest) with a total of 11 Norwegian films.

28. april, Minneapolis:

Norwegian and Swedish Ambassadors visit Minneapolis

They participated in a seminar on conflict resolution, shared their experiences and talked about the key role of small nations in conflict negotiation and resolution.

30. april, New Jersey:

New Jersey Folk Festival-Commemorating 100 years of Norwegian Independence

A celebration with Norwegian-American Folklife showcased by artists and exhibitors

5. juni, New York:

NORWAY at the Brooklyn Museum of Art

The 2005 Commemorative Committee of New York and Brooklyn Museum of Art presented a family program, as a part of the yearlong commemoration of Norway's 100th anniversary as an independent nation.

Fra 26. august, New York:

"Resonance" – a collection of photographs by H.M. Queen Sonja

Queen Sonja of Norway is exhibiting selections from her large personal collection of contemporary Norwegian landscape paintings at Scandinavia House, alongside 21 watercolors by Ørnulf Opdahl.

1. - 29. september, New York:

Irene Christensen in "Dining In/Dining Out"- A Feast for the Eyes

This group show features 11 artists representing Brooklyn and surrounding areas.

September 17:

Club exchange program – Oslo Club "Blå" to Chicago

Empty Bottle, Chicago

18. - 20. september, Washington DC:

A visit by Their Majesties King Harald V and Queen Sonja

Including unveiling of the statue of HRH Crown Princess Märtha and opening of the Smithsonian Associates program for the Norwegian Centennial.

19. september, Washington DC: Destination Norway

Her Majesty Queen Sonja presents an illustrated lecture on contemporary Norway.

September - desember:

The Smithsonian Celebrates Norway's Centennial Anniversary with cultural presentations from coast to coast. Washington, D.C., Miami, FL, Seattle, WA, Minot, ND.

September 23 - 25

Norway and the United States: 1905-2005 A Friendship and its Future

St. Olaf College, Northfield, MN.

Through September 25

FROST: Life & Culture of the Sámi - Reindeer People of Norway

Norwegian Sámi photographer Fred Ivar Utsi Klemetsen's photo essay "FROST" documents the life of those who still herd their reindeer the traditional way.

Anchorage Museum of History and Art, Alaska

September 28

Nordic Voices Festival in New York

16.10. – 02.01.2006, New York:

SAFE: Design Takes On Risk at the Museum of Modern Art.

Norwegian designers presented.

October 17 – 19:

Visit by HRH Crown Prince Haakon to the Midwest/Minneapolis.

22. oktober, Washington DC:

The Saami: People in the land of the midnight sun

Two Scholars who are native Sámi, presents an overview of the culture, language, literature, archaeology, and current state of affairs for the Sámi living in Norway, the Smithsonian, Washington, D.C.

"Unforgettable Sound of the Sámi"

Inspired by their Sámi roots, the trio Vajas (Echo) seeks to preserve the rich traditions of songs - joiks - in the following Sámi language. Natural History Building, Washington D.C.

22. oktober - april 2006

FROST: Life and Culture of the Sámi - Reindeer People of Norway
Norwegian Sámi photographer Fred Ivar Utsi Klemetsen's photo essay "FROST"
National Museum of Natural History, Smithsonian, Washington, D.C.

6. november, New York:

Gala concert: "A Century of Norwegian Independence"
Alice Tully Hall, Lincoln Center, NYC.

11. - 29. november, New York:

Luminous Century: Celebrating Norwegian Cinema
In collaboration with Norwegian Film Institute and the Royal Norwegian Consulate General. The Walter Reade Theater, Lincoln Center, NYC

16. november, Washington DC:

Intrepid Explorers
Polar explorer Liv Arnesen presents a visual journey of Norwegian explorers, with journalist-explorer Ragnar Kvam, and Noel Broadbent, Nordic archaeologist at the National Museum of Natural History, Washington, D.C..

18. november, Washington DC:

Culinary Tour of Norway
Taste Norwegian cooking at its best. Menu composed by chef Andreas Viestad, author of Kitchen of Light: New Scandinavian Cooking. The Madison Hotel, Washington, D.C.

30. november - 11. desember, New York:

"N 05" at PS122
BIT Teatergarasjen (Bergen), Black Box (Oslo) and Avantgarden (Trondheim), Network for Performing Arts, presented some of the most vibrant and innovative Norwegian theatre- and dance companies.

Sør-Afrika

10. februar:

Dronning Sonja i Cape Town. Åpnet offisielt den norske hundreårsmarkeringen i Sør-Afrika på Tabel Bay Hotel. Landets visekulturminister tilstede. Begivenheten dekket av rundt 20 journalister.
CLASSICfeel – åtte artikler om norsk musikk og kultur i anerkjent musikkmagasin
Utstilling om norsk misjons rolle i KwazuluNatal

November - desember:

C for Courage – barneutstilling med fokus på barns rettigheter i Alexandra, Johannesburg

Gallakonsert i Durban med Den Norske Opera

SCORE – Kicking Aids Out – fotballturné

Japan

Februar, Sapporo:

Snøfestivalen i Sapporo, med Stortinget i 4/5 størrelse som internasjonal hovedattraksjon.

April, Aichi:

Norsk uke på verdensutstillingen EXPO

Besøk av Kronprinsregenten og næringsministeren. Fra programmet:

12. april: Seminar om fornybar energi.

Åpnet av Kronprinsen

Nagoya: Seminar om likestilling i arbeidslivet.

Hovedinnlegg av næringsminister Børge Brende

Arrangert i samarbeid med regionalavisen Chunichi Shimbun. Meget vellykket med bred deltagelse fra akademia, nærings- og arbeidsliv.

Norges dag på utstillingen. Åpningsseremoni med norsk musikk. Norsk jazz spilt hele dagen.

Utstillinger åpnet av næringsministeren:

"Extreme North" – norsk design

Northern Lights" – norsk stoldesign.

Designseminar med deltagelse fra Norsk Form

April, Tokyo:

Kronprinsen besøkte Akasaka Primary School.

April, Tokyo:

Seminar om FNs tusenårsmål. I samarbeid med FN-universitetet og UNDP. Kronprinsen deltok.

April, Tokyo:

2005 Norwegian Jazz Week features Silje Nergaard, Tord Gustavsen Trio, Atomic, Farmers Market, and Pohlitz/Thomas Stronen.

Silje Nergaard, Tord Gustavsen Trio, Atomic, and Farmers Market perform at the cultural event organized on the Norwegian National Day at Aichi EXPO, April 11 in Expo Dome. They also play respectively at the live house Pit Inn in Shinjuku, Tokyo.

Norsk jazzuke.

22. april:

Seminar om gass og deregulering + bedriftsbesøk.

Med statssekretær Ulseth.

Mai:

Seminar om materialer og hydrogenanvendelser.

Med utdannings- og forskningsministeren

2. juli:

I tilknytning til nordisk dag på EXPO og statsråd Dåvøys besøk arrangerte ambassaden, i samarbeid med Nordisk Råd, et nordisk-japansk likestillingsseminar i den nye flerbrukshallen på ambassaden. Regjeringstalsmann og statsråd Hosoda, samt en rekke japanske opinionsledere, deltok på seminaret.

Høsten 2005:

Ambassaden støttet en serie på 10 foredrag som spente fra norsk kultur til politikk i regi av Wasedauniversitetet i Tokyo. Foredragsholderne var bidragsytere til fire japanske bøker om norske forhold som var utgitt i forbindelse med 100-årsjubileet for de diplomatiske forbindelsene mellom Norge og Japan. UiOs arbeid med boken om de diplomatiske forbindelsene forventes ferdigstilt i 2006.

2. - 6. november:

Design unit Norway Says participated in the "Design Tide in Tokyo 2005" in central Tokyo. A design seminar titled "Norway Design New Wave" was organized on November 4th in Shinjuku, Tokyo.

7. november, Tokyo:

På dagen for 100-årsmarkeringen av diplomatiske forbindelser mellom Norge og Japan inviterte ambassaden et større antall lokale kontakter til Stavanger Symfoniorkesters konsert hvor justisminister Knut Storberget representerte den norske regjering. I denne forbindelse ble det organisert et seminar om menneskerettigheter og bekjempelse av terrorisme ved universitetet i Osaka.

Kina

Februar: Konserter

Concerts with the Norwegian Chamber Orchestra and Pianist Leif Ove Andsnes, Hong Kong and Shanghai.

April: Asbjørnsen and Moes Fairytales are launched in Chinese.

The Norwegian Embassy is behind this production of the Chinese version of these for Norwegians; well known fairytales. UNICEF China distributed 2500 copies of the book to primary schools in the western parts of China. Launch attended by the Norwegian Minister for Children and Family Affairs, Ms Laila Dåvøy.

April, Beijing: Sino-Norwegian Business Women's Forum "A Taste of China – gender equality in industry and politics"

Organised by Mother Courage and China Female Entrepreneur Association at the All China Women's Federation Conference Centre. Attended by Ms Dåvøy.

April: The Norwegian band Poing

China tour in Kunming, Hong Kong, Guangzhou, Shanghai and Beijing.

April: The author Frode Grytten launches his book "Bikubesong" translated into Chinese.

It's the first time in history that a Norwegian book written in Nynorsk (New Norwegian) is translated directly into Chinese.

June: Dong musicians and Norwegian musicians on tour in China.

This is a Chinese-Norwegian musical project starting in the Guizhou province.

June, Hunan and Chongqing: Seminars on biodiversity and environmental technology.

Minister of environment, Mr. Knut Arild Hareide. At the seminar for environmental technology several Norwegian companies where present.

24. juni, Beijing: Sino- Norwegian seminar

Related to Seafood Safety held at the Great Hall of the People.

With: Minister of Fisheries, Mr. Svein Ludvigsen.

November: Photo Exhibit about Norway.

Opened in Beijing November 12th.
The Norwegian Embassy in Beijing sent 4 of China's best photographers to Norway to capture Norwegian society. During the visit, the Chinese photographers stayed with Norwegian families, providing a unique chance to experience Norwegian life from the inside. The result offers a unique chance to see what Europe looks like through oriental lenses.

10. - 11. desember, Haikou: Seminar: Government Transformation and Social Income Redistribution - Balanced Economic-social Development and Building up a Harmonious Society

I samarbeid med den svenske ambassaden og China Institue for Reform and Development (CIRD). Omfattende program, der flere forskere og politikere fra Norge, Sverige og Kina deltok.

India

3. - 11. februar: Konsertturné i India

Med Arve Tellefsen/Oslo Camerata og Dr. L. Subramaniam etterfulgt av skolekonserter i samarbeid med Spic Macay.

18. februar, New Delhi: Tverrkulturell forfatterdialog

Mellom kvinner fra India, Sverige og Norge.

19. februar, Delhi: Première på teaterstykket "Cupid`s Broken Arrow"

Basert på drama av Henrik Ibsen, August Strindberg og Rabindranat Tagore, regissert av den kjente indiske dramatikeren Prassanna. Turné til andre byer i India.

5. februar, Bangalore: Norsk-indisk bioteknologiseminar.

Med: Næringsminister Børge Brende. Under hans besøk ble det også organisert IT-seminar i Bangalore, samt seminarer i Mumbai.

Utstillingen "C for Courage" 14.november - 10.desember:

Ambassaden samarbeidet med National Bal Bhavan i New Delhi. Utstillingen hadde drøyt 11.000 besøkende.

Filmfestival 24.november - 4.desember:

Den 36. Internasjonale Filmfestivalen i India i Goa.
Norge deltok her med to filmer; "Uno" og "Hawaii Oslo". Publikumstilstømningen var god på visningene.

Seminar 15.desember i New Delhi: "No borders - 100 years of neighbourly co-operation Sweden - Norway."

Samarbeid med den svenske ambassaden i New Delhi. Seminaret samlet 80 deltakere, og fikk god pressedekning i indiske aviser og på 2 nasjonale TV-stasjoner.

Øvrige land (andre enn 11+2-landene)

Belgia

Oktober, Tournai: Tre norske utstillinger

Norway – the Sea Kingdom
Figures in Norwegian Contemporary Ceramics
Fotoustilling av Kristin Døvle
150-200 deltok på åpningen

17. november, Brussel: Konsert med Oslo Filharmoniske Orkester.

Markering av unionsoppløsning, 100 års diplomatiske forbindelser med Belgia, Hydro 100 år.

Italia

9. mars: Complesso di Vittoriano, Roma. Åpning av utstilling: Munch 1863-1944

Kronprins Haakon åpnet utstillingen. Pressekonferanse med mer enn 300 tilstede. Mottagelse med rundt 230 tilstede.

10. mars: Roma Konsert med Bergen Filharmoniske Orkester

Estland

31. mai, Tallinn: Festkonsert og offisiell mottagelse

Den nasjonale operaen "Estonia"
Norsk og svensk musikk. Estlands president til stede.

7. juni, Tallinn: Åpning av norsk avistegnerutstilling.

Nasjonalbiblioteket.

Latvia

28. april, Riga:Festkonsert med Latvia symfoniorkester, dirigent Terje Mikkelsen.

Ukraina

11. mars, Kiev: Festkonsert med den nasjonale operaens symfoniorkester, som fremførte norsk og svensk musikk.

Guatemala

1. juni, Guatemala City: Konferanse og kulturtilstelning hos ambassadens samarbeidspartner Casa Comal, i samarbeid med den svenske ambassaden og forskningsinstitusjonen FLACSO

Nicaragua

3. juni, Managua: 450 deltagere. Med Katia Cardinal, svensk og norsk ambassadør. Oppslag i to av landets aviser.

Canada

Mai – juni: Det Norske Solistkor og Nordic Voices med tre konserter hver i Canada.

7. juni, Ottawa: Mottagelse i den norske ambassadørens residens. Med Canadas generalguvernør tilstede.

Thailand

Utstilling i Bangkok åpnet 27. februar: Converging Lines

Angola

Children's Environment Project

Several schools in Angola participated in an environmental project. The schools where invited to make a project based on an environmental challenge in their area. Approximately 1000 students in grades 5-6 worked on the project and the winner group were invited to the opening of the NGO-seminar on June 7 where they received diplomas, t-shirts and handball and soccer balls.

Concert

6th of June: The embassy and partners invited guests to a concert in Luanda with Norwegian and Angolan artists.

Seminar - Private Sector 7th of June:

Seminar "Norway – Angola, a partnership for the future".
Speakers: The vice-ministers from the Norwegian Ministry of Foreign Affairs and the Ministry of Petroleum, as well as the vice-presidents of Hydro, Statoil, DNV, Aker Kværner and FMC Technologies. From the Angolan side Sonangol's administrator, Mr. Syanga Abilio. Part two was dedicated to humanitarian questions.

Reception at fortress Fortaleza São Miguel

Approximately 500 guests on June 7th.

Utenriksdepartementets jubileum

Bok

Iver B. Neumann/Halvard Leira:
Aktiv og avventende. Utenrikstjenestens liv 1905-2005.
Pax Forlag

Utstilling

Åpnet 7. juni i Utenriksdepartementet
Inneholder interaktivt spill: Diplomat for en dag
Laget av UD i samarbeid med Mediafarm

Støtte til TV-produksjoner

Kong Haakon og dronning Maud

Program sendt på TV 2 28. desember, også vist på svensk TV.
Produsert av Nordisk Film.
Støttet med 550 000 kroner fra UD

Tre menn og et glansbilde

Dokumentar i tre deler produsert av NRK, sendt på NRK1 i november 2005
Støttet med 750 000 kroner fra UD

DVD-produksjon om norsk jazz og elektronika

Høyskolen på Lillehammer
Støttet med 250 000 kroner

Utgitt av:
Utenriksdepartementet
www.utenriksdepartementet.no

Publikasjonsnummer: E-802
ISBN 82-7177-795-5
Opplag: 200
Trykk: Utenriksdepartementet 04/2006
Foto: Guri Dahl